

BIJLAGE

VERORDENING (EU) .../... VAN DE COMMISSIE

van XXX

tot wijziging van Verordening (EU) nr. 651/2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard

ONTWERP

(Voor de EER relevante tekst)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 108, lid 4,

Gezien Verordening (EU) 2015/1588 van de Raad van 13 juli 2015 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op bepaalde soorten horizontale steunmaatregelen¹, en met name artikel 1, lid 1, punten a) en b),

Na raadpleging van het Adviescomité inzake overheidssteun,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Na de vaststelling van de herziene richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen voor de periode vanaf 1 januari 2022² moeten de definities en artikelen met betrekking tot regionale steun in Verordening (EU) nr. 651/2014³ worden afgestemd, om coherentie te verzekeren tussen de verschillende reeksen voorschriften die op dezelfde doelstellingen gericht zijn. Het toepassingsgebied van hoofdstuk III, afdeling 1, van Verordening (EU) nr. 651/2014 moet worden aangepast om rekening te houden met veranderingen op de markt en met de doelstellingen van de Green Deal⁴ en de Europese klimaatwet⁵. Exploitatiesteun om ontvolking te voorkomen en te verminderen, moet worden uitgebreid tot dunbevolkte gebieden, zodat het eenvoudiger wordt om gebieden die voor demografische uitdagingen staan, beter te ondersteunen. Om de toepassing van Verordening (EU) nr. 651/2014 te vergemakkelijken voor gesteunde projecten van minder dan 50 miljoen EUR die worden uitgevoerd door kleine en middelgrote ondernemingen (“kmo’s”), moeten de aanmeldingsdrempels dienovereenkomstig worden aangepast en verduidelijkt.

¹ PB L 248 van 24.9.2015, blz. 1.

² Mededeling van de Commissie “Richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen” (PB C 153 van 29.4.2021, blz. 1).

³ Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PB L 187 van 26.6.2014, blz. 1).

⁴ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio’s “De Europese Green Deal” (COM(2019) 640 final).

⁵ Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 401/2009 en Verordening (EU) 2018/1999 (“Europese klimaatwet”) (PB L 243 van 9.7.2021, blz. 1).

- (2) Steun voor het bouwen of upgraden van test- en experimenteerinfrastructuur biedt vooral een oplossing voor marktfalen dat het gevolg is van imperfecte en asymmetrische informatie of van coördinatiefalen. Anders dan onderzoeksinfrastructuur wordt test- en experimenteerinfrastructuur in hoofdzaak gebruikt voor economische activiteiten en, meer bepaald, voor het leveren van diensten aan ondernemingen. Voor het bouwen of upgraden van test- en experimenteerinfrastructuur volgens de huidige stand van de techniek zijn hoge initiële investeringskosten nodig, die, in combinatie met een onzeker klantenbestand, de toegang tot particuliere financiering moeilijk kunnen maken. Toegang tot door de overheid gefinancierde test- en experimenteerinfrastructuur moet op transparante en niet-discriminerende wijze en op marktvoorwaarden aan meerdere gebruikers worden toegekend. Om gebruikers gemakkelijker toegang te geven tot test- en experimenteerinfrastructuur, kunnen de gebruikersvergoedingen daarvoor worden verlaagd met inachtneming van andere bepalingen van Verordening (EU) nr. 651/2014 of de de-minimisverordening⁶. Indien die voorwaarden niet in acht worden genomen, kan de maatregel staatssteun voor de gebruikers van de infrastructuur inhouden. In dergelijke omstandigheden is steun voor de gebruikers of voor het bouwen of upgraden alleen van de aanmeldingsverplichting vrijgesteld indien de steun aan de gebruikers wordt toegekend met inachtneming van de toepasselijke staatssteunvoorschriften. Ook kunnen meerdere partijen eigenaar zijn van een bepaalde test- en experimenteerinfrastructuur en deze exploiteren, en kunnen overheidsentiteiten en ondernemingen de infrastructuur ook in samenwerkingsverband gebruiken. Test- en experimenteerinfrastructuur staat ook bekend als technologische infrastructuur.
- (3) Steun voor innovatieclusters wil een oplossing bieden voor marktfalen in verband met coördinatieproblemen die de ontwikkeling van clusters in de weg staan of die de wisselwerking en kennisstromen binnen clusters beperken. Staatssteun kan ofwel investeringen in open en gedeelde infrastructuur voor innovatieclusters ondersteunen, ofwel het opereren van clusters ondersteunen, om zo de samenwerking, netwerking en kennisverwerving te versterken. Exploitatiesteun voor innovatieclusters dient echter alleen op tijdelijke basis en voor een beperkte periode te worden toegestaan. Om toegang tot de voorzieningen van een innovatiecluster of deelname aan de activiteiten van een innovatiecluster te vergemakkelijken, kan tegen verlaagde tarieven toegang worden verleend met inachtneming van andere bepalingen van Verordening (EU) nr. 651/2014 of de de-minimisverordening⁷. Afhankelijk van de specifieke doelstellingen die worden nagestreefd of van de aangeboden activiteiten en functionaliteiten, kunnen digitale innovatiehubs (daaronder begrepen Europese digitale innovatiehubs die worden gefinancierd in het kader van het bij Verordening (EU) 2021/694 van het Europees Parlement en de Raad⁸ ingestelde centraal beheerde programma Digitaal Europa) die tot doel hebben de brede toepassing door het bedrijfsleven (met name kmo's) en organisaties uit de publieke sector van digitale technologieën – zoals

⁶ Verordening (EU) nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PB L 352 van 24.12.2013, blz. 1).

⁷ Verordening (EU) nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PB L 352 van 24.12.2013, blz. 1).

⁸ Verordening (EU) 2021/694 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2021 tot oprichting van het programma Digitaal Europa en tot intrekking van Beschikking (EU) 2015/2240 (PB L 166 van 11.5.2021, blz. 1).

artificiële intelligentie, cloud-, edge- en high-performance computing en cyberbeveiliging – te stimuleren, kwalificeren als een innovatiecluster in de zin van deze verordening.

- (4) Steun voor innovatieactiviteiten is vooral toegespitst op marktfalen in verband met positieve externaliteiten (kennisspillover), coördinatieproblemen en, in mindere mate, informatieasymmetrie. In het geval van kmo's kan dit soort innovatiesteun worden toegekend voor het verkrijgen, valideren en verdedigen van octrooien en andere immateriële activa, voor het uitlenen van hooggekwalificeerd personeel en voor het inkopen van diensten inzake innovatieadvies en innovatieondersteuning, die bijvoorbeeld worden verleend door organisaties voor onderzoek en kennisverspreiding, door onderzoeksinfrastructuur, door test- en experimenteerinfrastructuur of door innovatieclusters.
- (5) Nu de herziene richtsnoeren inzake staatssteun ter bevordering van risicofinancieringsinvesteringen voor de periode vanaf 2022 zijn vastgesteld, moeten de definities en artikelen in Verordening (EU) nr. 651/2014 die toegang van kmo's tot financiering betreffen, op de herziene richtsnoeren worden afgestemd om coherentie te verzekeren. Steun om kmo's toegang tot financiering te geven, is een oplossing voor marktfalen dat kmo's belet om de financiering aan te trekken die zij nodig hebben om hun volledige potentieel waar te maken: kmo's zijn, met name in een jong stadium, vaak niet in staat hun kredietwaardigheid aan te tonen tegenover investeerders. De evaluatie⁹ die in 2019 en 2020 van de betrokken voorschriften is uitgevoerd, heeft bevestigd dat dit marktfalen blijft voortduren, een situatie die waarschijnlijk verslechterd is door de COVID-19-pandemie. Om de uitrol van dit soort steun verder te vergemakkelijken en meer duidelijkheid te verschaffen, is de structuur van de bepalingen inzake risicofinanciering herzien.
- (6) Nu de herziene richtsnoeren voor staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie voor de periode 2022 zijn vastgesteld, moeten de definities en artikelen in Verordening (EU) nr. 651/2014 met betrekking tot steun op het gebied van milieubescherming, daaronder begrepen klimaatbescherming, en energie worden afgestemd, om coherentie te verzekeren tussen de verschillende reeksen voorschriften die op dezelfde doelstellingen gericht zijn. Het toepassingsgebied van afdeling 7 van Verordening (EU) nr. 651/2014 moet worden aangepast om rekening te houden met veranderingen op de markt en met de doelstellingen van de Green Deal en de Europese klimaatwet, daaronder begrepen de bepalingen die in 2021 zijn ingevoerd om Verordening (EU) nr. 651/2014 te wijzigen¹⁰.
- (7) Investeringssteun ter ondersteuning van de aanschaf of leasing van emissievrije voertuigen of schone vervoermiddelen of retrofitting van vervoermiddelen, waardoor deze als emissievrije of schone vervoermiddelen kunnen kwalificeren, draagt bij aan de verschuiving richting emissievrije mobiliteit en aan het behalen van de ambitieuze doelstellingen van de Green Deal, in hoofdzaak de reductie van broeikasgasemissies in de vervoerssector. In het licht van de ervaring die de Commissie heeft opgedaan met staatssteunmaatregelen ten behoeve van schone mobiliteit, dienen specifieke

⁹ Commission Staff Working Document on the Fitness Check of the 2012 State aid modernisation package, railways guidelines and short-term export credit insurance (SWD(2020) 257 final).

¹⁰ Verordening (EU) 2021/1237 van de Commissie van 23 juli 2021 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 651/2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PB L 270 van 29.7.2021, blz. 39).

verenigbaarheidsvoorwaarden te worden ingevoerd zodat de steun evenredig is en de mededinging niet buitensporig verstoort door vraag weg te sturen van schonere alternatieven. [Het toepassingsgebied van de bepalingen met betrekking tot investeringssteun voor infrastructuur voor elektrisch laden en voor het tanken van waterstof, moet worden verruimd zodat dit ook tankinfrastructuur omvat voor de bevoorrading met koolstofarme waterstof.] Voorts moet steun voor oplaad- en tankinfrastructuur ook beschikbaar zijn voor infrastructuur die niet publiek toegankelijk is.

- (8) Het toepassingsgebied van Verordening (EU) nr. 651/2014 moet worden verruimd door verenigbaarheidsvoorwaarden in te voeren voor steun voor waterstof in lijn met de doelstellingen van de waterstofstrategie voor een klimaatneutraal Europa¹¹ en voor de opslag ervan. Die voorwaarden moeten worden toegevoegd aan de bestaande bepalingen betreffende steun ter bevordering van energie uit hernieuwbare energiebronnen. Steun ter bevordering van waterstof mag alleen als verenigbaar met de interne markt worden beschouwd en van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag worden vrijgesteld voor zover uitsluitend hernieuwbare waterstof wordt geproduceerd. Steun voor opslagprojecten mag alleen van de aanmeldingsverplichting worden vrijgesteld voor zover voorzieningen voor opslag en de productie van hernieuwbare energie zijn aangesloten.
- (9) De bepalingen van Verordening (EU) nr. 651/2014 betreffende exploitatiesteun ter bevordering van energie uit hernieuwbare energiebronnen moeten worden uitgebreid voor hernieuwbare-energiegemeenschappen in de zin van Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad¹².
- (10) Het toepassingsgebied van Verordening (EU) nr. 651/2014 moet worden verruimd door verenigbaarheidsvoorwaarden in te voeren voor investeringssteun ten behoeve van de rehabilitatie van natuurlijke habitats en ecosystemen, de bescherming of het herstel van de biodiversiteit en nature-based solutions voor klimaatadaptatie en -mitigatie in lijn met de doelstellingen van de biodiversiteitsstrategie voor 2030¹³, de Europese klimaatwet¹⁴ en de EU-strategie voor klimaatadaptatie¹⁵. Die voorwaarden moeten worden toegevoegd aan de bestaande bepalingen betreffende steun voor de sanering van verontreinigde terreinen. Investeringssteun op die domeinen moet dus, onder bepaalde voorwaarden, als verenigbaar met de interne markt worden beschouwd en worden vrijgesteld van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag. Met name moet erop worden toegezien dat het beginsel “de vervuiler betaalt” in acht wordt genomen, hetgeen inhoudt dat de kosten van het bestrijden van de

¹¹ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's “Een waterstofstrategie voor een klimaatneutraal Europa” (COM(2020) 301 final).

¹² Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 82).

¹³ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's “EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 – De natuur weer in ons leven brengen” (COM(2020) 380 final).

¹⁴ Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 401/2009 en Verordening (EU) 2018/1999 (“Europese klimaatwet”) (PB L 243 van 9.7.2021, blz. 1).

¹⁵ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's “Een klimaatveerkrachtig Europa tot stand brengen – de nieuwe EU-strategie voor aanpassing aan de klimaatverandering” (COM(2021) 82 final).

vervuiling moeten worden gedragen door de vervuiler die de vervuiling heeft veroorzaakt.

- (11) De bepalingen van Verordening (EU) nr. 651/2014 betreffende investeringssteun ten behoeve van recycling en hergebruik van afval moeten worden aangepast en uitgebreid om rekening te houden met ontwikkelingen op de markt en om, overeenkomstig het actieplan voor een circulaire economie¹⁶, de verschuiving tot uiting te brengen naar maatregelen om hulpbronnenefficiëntie te bevorderen en de transitie naar een circulaire economie te ondersteunen.
- (12) Het toepassingsgebied van Verordening (EU) nr. 651/2014 moet worden verruimd om verenigbaarheidsvoorwaarden in te voeren voor steun in de vorm van kortingen op milieubelastingen of -heffingen. Milieubelastingen of -heffingen worden geheven om de kosten van milieuschadelijk gedrag te doen toenemen – en zodoende dit soort gedrag te ontmoedigen en het niveau van milieubescherming te verhogen. Hoewel kortingen op milieubelastingen of -heffingen ongunstig kunnen uitwerken op die doelstelling, is dit soort benadering niettemin misschien toch noodzakelijk indien de begunstigden anders een zodanig concurrentienadeel zouden ondervinden dat het sowieso niet doenbaar zou zijn om de milieubelasting of -heffing in te voeren.
- (13) Wat betreft investeringssteun voor stadsverwarmingssystemen moeten de verenigbaarheidsvoorwaarden van artikel 46 van Verordening (EU) nr. 651/2014 betreffende investeringssteun voor stadsverwarmingssystemen op basis van fossiele brandstoffen, en met name aardgas, alsmede investeringen in of upgrades van distributienetwerken worden aangepast om rekening te houden met de doelstellingen van de Green Deal en de Europese klimaatwet, en met name het investeringsplan voor een duurzaam Europa¹⁷.
- (14) Wat betreft investeringen in energie-infrastructuur moet het toepassingsgebied van Verordening (EU) nr. 651/2014 worden verruimd zodat steun voor investeringen buiten steungebieden een groepsvrijstelling kan krijgen. Voorts moeten de verenigbaarheidsvoorwaarden van Verordening (EU) nr. 651/2014 voor steun aan investeringen in energie-infrastructuur worden aangepast voor aardgas, om rekening te houden met de doelstellingen van de Green Deal en om de vereiste inachtneming van de klimaatdoelen voor 2030 en 2050 te garanderen.
- (15) Gezien de specifieke kenmerken van financiering van projecten in de defensiesector en de regels in het kader van het Europese Defensiefonds, waarbij maximale financieringspercentages zijn vastgesteld om de totale overheidsfinanciering niet te beperken, maar om cofinanciering van lidstaten aan te trekken, moet artikel 8 worden gewijzigd om combinaties van centraal beheerde Uniefinanciering en staatssteun ten belope van maximaal de totale projectkosten mogelijk te maken.
- (16) Verordening (EU) nr. 651/2014 moet daarom dienovereenkomstig worden gewijzigd,

¹⁶ Mededeling van de Commissie – Een nieuw actieplan voor een circulaire economie. Voor een schoner en concurrerender Europa (COM(2020) 98 final).

¹⁷ Mededeling van de Commissie over het Investeringsplan voor een duurzaam Europa/Investeringsplan voor de Europese Green Deal (COM(2020) 21 final).

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Verordening (EU) nr. 651/2014 wordt als volgt gewijzigd:

(1) Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

(a) in punt 18 worden de punten a) en b) vervangen door:

“a) in het geval van een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (niet zijnde een kmo die minder dan drie jaar bestaat of, wanneer het erom gaat in aanmerking te komen voor risicofinancieringssteun, een kmo die voldoet aan de voorwaarde van artikel 21, lid 3, punt b), en in aanmerking komt voor risicofinancieringsinvesteringen na een boekenonderzoek door de geselecteerde financiële intermediair): wanneer meer dan de helft van haar geplaatste aandelenkapitaal door de opgebouwde verliezen is verdwenen. Dit is het geval wanneer het in mindering brengen van de opgebouwde verliezen op de reserves (en alle andere elementen die doorgaans worden beschouwd als een onderdeel van het eigen vermogen van de onderneming) een negatieve uitkomst oplevert die groter is dan de helft van het geplaatste aandelenkapitaal. Voor de toepassing van deze bepaling worden met “vennootschap met beperkte aansprakelijkheid” met name de rechtsvormen van ondernemingen bedoeld die zijn vermeld in bijlage I bij Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad*, en omvat “aandelenkapitaal” ook het eventuele agio;

b) in het geval van een onderneming waarin ten minste een aantal van de vennoten onbeperkt aansprakelijk is voor de schulden van de onderneming (niet zijnde een kmo die minder dan drie jaar bestaat of, wanneer het erom gaat in aanmerking te komen voor risicofinancieringssteun, een kmo die voldoet aan de voorwaarde van artikel 21, lid 3, punt b), en in aanmerking komt voor risicofinancieringsinvesteringen na een boekenonderzoek door de geselecteerde financiële intermediair): wanneer meer dan de helft van het kapitaal van de onderneming zoals dat in de boeken van de onderneming is vermeld, door de gecumuleerde verliezen is verdwenen. Voor de toepassing van deze bepaling worden met “een onderneming waarin ten minste een aantal van de vennoten onbeperkt aansprakelijk is voor de schulden van de onderneming” met name de in bijlage II bij Richtlijn 2013/34/EU bedoelde rechtsvormen van ondernemingen bedoeld;

* Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad (PB L 182 van 29.6.2013, blz. 19).”;

(b) punt 20 wordt vervangen door:

“20. „bijgesteld steunbedrag”: het maximaal toelaatbare steunbedrag voor een groot investeringsproject berekend volgens deze formule:

bijgesteld steunbedrag = $R \times (A + 0,50 \times B + 0 \times C)$,

waarbij R de maximale steunintensiteit is die voor het betrokken gebied van toepassing is, onder uitsluiting van de verhoogde steunintensiteit voor kmo's; A het gedeelte van de in aanmerking komende kosten tot 50 miljoen EUR is; B het gedeelte van de in aanmerking komende kosten tussen 50 miljoen EUR en 100 miljoen EUR is, en C het gedeelte van de in aanmerking komende kosten boven 100 miljoen EUR;”;

(c) punt 27 wordt vervangen door:

“27. „steungebieden”: gebieden die zijn aangewezen op een op grond van artikel 107, lid 3, punten a) en c), van het Verdrag goedgekeurde regionale-steunkaart en die van kracht is op het tijdstip van de toekenning van de steun;”;

(d) punt 32 wordt vervangen door:

“32. „nettotoename van het aantal werknemers”: een nettotoename van het aantal werknemers in de betrokken vestiging ten opzichte van het gemiddelde over een bepaalde periode, na aftrek van het aantal gecreëerde arbeidsplaatsen van de in die periode verdwenen arbeidsplaatsen. Het aantal personen dat voltijds, deeltijds of als seizoenarbeider in dienst is, wordt in fracties van hun jaararbeidseenheden (JAE's) uitgedrukt;”;

(e) punt 34 wordt vervangen door:

“34. „financieel intermediair”: een financiële instelling, ongeacht de vorm en eigendomsstructuur ervan, waaronder dakfondsen, particuliere investeringsfondsen, overheidsinvesteringsfondsen, banken, microfinancieringsinstellingen en onderlinge waarborgmaatschappijen;”;

(f) het volgende punt 39 bis wordt ingevoegd:

“39 bis. „op arm's length”: de voorwaarden van de transactie tussen de contractpartijen wijken niet af van die welke zouden zijn overeengekomen tussen onafhankelijke ondernemingen, en behelzen geen enkele vorm van heimelijke verstandhouding. Iedere transactie die voortvloeit uit een open, transparante en niet-discriminerende procedure wordt geacht te voldoen aan het arm's length-beginsel (zakelijkheidsbeginsel);”;

(g) punt 40 wordt geschrapt;

(h) punt 42 wordt vervangen door:

“42. „regionale exploitatiesteun”: steun om de lopende uitgaven van een onderneming te verminderen, daaronder begrepen kostencategorieën zoals personeelskosten, kosten voor materialen, uitbestede diensten, communicatie, energie, onderhoud, huur, administratie, evenwel met uitsluiting van afschrijvingslasten en de financieringskosten voor een investering die investeringssteun heeft ontvangen;”;

(i) punt 43 wordt vervangen door:

“43. „ijzer- en staalindustrie”: de productie van één of meer van de volgende producten:

a) ruwijzer en ferrolegeringen:

ruwijzer voor vervaardiging van staal, gieterij-ijzer en andere ruwijzersoorten, spiegelijzer en ferromangaan carburé, niet inbegrepen de andere ferrolegeringen;

b) ruwe producten en halffabricaten van ijzer, van gewoon staal of van speciaal staal:

vloeibaar staal al dan niet gegoten tot blokken, waaronder smeedblokken; halffabricaten: bloemen, knuppels, plakken; plaatstrippen; warmgewalst breedband op rollen, behalve de productie van gegoten staal voor staalgietwerk, zoals die van kleine en middelgrote zelfstandige gieterijen;

c) warmgewalste walserijproducten van ijzer, van gewoon staal of van speciaal staal:

rails, dwarsliggers, onderlegplaten, klemplaten, balken, zware profielen en staven van 80 mm en meer, damwandstaal, staven en profielen van minder dan 80 mm en plaatstaal van minder dan 150 mm breedte, walsdraad, rond en vierkant staafmateriaal voor buizen, warmgewalst bandstaal en warmgewalste strippen (daaronder begrepen buizenstrip), platen met een dikte van 3 mm en meer,

universaalstaal van 150 mm en meer, met uitzondering van draadproducten, blanke staven en ijzergietwerk;

d) koudgewalste eindproducten:

blik, verlode plaat, zwarte plaat, gegalvaniseerde platen, andere platen met bekleed oppervlak, koudgewalste plaat, op rollen en in platen, dynamo- en transformatorplaat, band bestemd voor het maken van blik;

e) buizen:

stalen buizen (naadloos of gelast) met een diameter van meer dan 406,4 mm, van ijzer of staal;”;

(j) het volgende punt 43 bis wordt ingevoegd:

“43 bis. “bruinkool”: minderwaardige “C”-kolen (of ortholigniet) en minderwaardige “B”-kolen (of metaligniet) in de zin van het internationale codificatiesysteem voor kolen van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties;”;

(k) punt 44 wordt geschrapt;

(l) punt 45 wordt vervangen door:

“45. „vervoersector”: passagiersvervoer met het vliegtuig, via zeevervoer, over de weg, per spoor of over de binnenwateren, of beroepsgoederenvervoer. Meer bepaald worden onder “vervoersector” de volgende activiteiten in de zin van de statistische classificatie van economische activiteiten (NACE Rev. 2), vastgesteld bij Verordening (EG) nr. 1893/2006 van het Europees Parlement en de Raad*, verstaan:

- a) NACE 49: Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen, met uitzondering van NACE 49.32 Exploitatie van taxi's, 49.39 Exploitatie van kabelbanen, kabelspoorwegen, stoeltjesliften enz., indien ze geen deel uitmaken van het stedelijk en voorstedelijk vervoer, 49.42 Verhuisbedrijven en 49.5 Vervoer via pijpleidingen;
- b) NACE 50: Vervoer over water;
- c) NACE 51: Luchtvaart, met uitzondering van NACE 51.22 Ruimtevaart;

* Verordening (EG) nr. 1893/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 tot vaststelling van de statistische classificatie van economische activiteiten NACE Rev. 2 en tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 3037/90 en enkele EG-verordeningen op specifieke statistische gebieden (PB L 393 van 30.12.2006, blz. 1);”;

(m) het volgende punt 47 bis wordt ingevoegd:

“47 bis. „voltooiing van de investering”: het moment waarop de investering door de nationale autoriteiten wordt beschouwd als voltooid, of drie jaar na de aanvang van de werkzaamheden, als dat eerder is;

(n) de punten 49 tot en met 51 worden vervangen door:

“49. „initiële investering”:

- a) een investering in materiële en immateriële activa die verband houdt met een of meer van de volgende elementen:
 - de oprichting van een nieuwe vestiging;
 - de uitbreiding van de capaciteit van een bestaande vestiging;

- de diversificatie van de productie van een vestiging naar producten die voordien niet in de vestiging werden geproduceerd; of
- een fundamentele wijziging van het volledige productieproces van het product of de producten of van het totale aanbod van de dienst of diensten waarop de investering in de vestiging betrekking heeft;

of

- b) een verwerving van activa behorende tot een vestiging die is gesloten of zou zijn gesloten indien zij niet was overgenomen. De enkele verwerving van de aandelen van een onderneming kwalificeert niet als initiële investering.

Een vervangingsinvestering vormt bijgevolg geen initiële investering;

50. „dezelfde of vergelijkbare activiteit”: een activiteit die behoort tot dezelfde klasse (viercijferige code) van de door Verordening (EG) nr. 1893/2006 vastgestelde statistische classificatie van economische activiteiten (NACE Rev. 2);

51. „initiële investering die leidt tot nieuwe economische activiteiten”:

- a) een investering in materiële en immateriële activa die verband houdt met een of beide van deze elementen:
 - de oprichting van een nieuwe vestiging;
 - de diversificatie van de activiteit van een vestiging, op voorwaarde dat de nieuwe activiteit niet dezelfde is als of vergelijkbaar met de activiteit die voordien in die vestiging werd uitgeoefend;
- b) een verwerving van activa behorende tot een vestiging die is gesloten of zou zijn gesloten indien zij niet was overgenomen, op voorwaarde dat de met de overgenomen activa uit te oefenen nieuwe activiteit niet dezelfde is als of vergelijkbaar met de activiteit die in die vestiging werd uitgeoefend vóór de overname ervan.

De enkele verwerving van de aandelen van een onderneming kwalificeert niet als initiële investering die leidt tot een nieuwe economische activiteit;”;

(o) de punten 72 en 73 worden vervangen door:

“72. „onafhankelijke particuliere investeerder”: een particuliere en onafhankelijke investeerder, zoals in dit punt beschreven. Bij “particuliere” investeerders zal het doorgaans gaan om banken die voor eigen rekening en uit eigen middelen investeren, particuliere fondsen en stichtingen, family offices en business angels, zakelijke investeerders, verzekeringsondernemingen, pensioenfondsen, particulieren en academische instellingen. De Europese Investeringsbank, het Europees Investeringsfonds, een internationale financiële instelling waarin een lidstaat aandeelhouder is, of een in een lidstaat gevestigde financiële instelling die een openbaar belang nastreeft onder toezicht van een overheid, maar ook een publiekrechtelijk lichaam of een privaatrechtelijk lichaam met een publieke taak zullen voor de toepassing van deze definitie niet als particuliere investeerders worden beschouwd. “Onafhankelijk” betekent dat een particuliere investeerder geen aandeelhouder is van de in aanmerking komende onderneming waarin hij investeert. Bij de oprichting van een nieuwe onderneming worden particuliere investeerders, daaronder begrepen de oprichters, beschouwd als onafhankelijk van die onderneming;

73. „natuurlijk persoon” (voor de toepassing van de artikelen 21 bis en 23): een persoon niet zijnde een rechtspersoon en die geen onderneming is voor de toepassing van artikel 107, lid 1, van het Verdrag;”;

(p) punt 79 wordt vervangen door:

“79. „met het beheer belaste entiteit”: de Europese Investeringsbank en het Europees Investeringsfonds, een internationale financiële instelling waarin een lidstaat aandeelhouder is, of een in een lidstaat gevestigde financiële instelling die een openbaar belang nastreeft onder toezicht van een overheid, een publiekrechtelijk lichaam of een privaatrechtelijk lichaam met een publieke taak. Deze met het beheer belaste entiteit kan worden geselecteerd of rechtstreeks worden aangesteld overeenkomstig het bepaalde in Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad* of overeenkomstig artikel 38, lid 4, punt b), iii), van Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad** of artikel 59, lid 3, van Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad***, naargelang het geval;

* Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 65).

** Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad (PB L 347 van 20.12.2013, blz. 320).

*** Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid (PB L 231 van 30.6.2021, blz. 159);”;

(q) punt 80 wordt vervangen door:

“80. „innovatieve onderneming”: een onderneming die aan een van de volgende voorwaarden voldoet:

- a) zij kan aan de hand van een door een externe deskundige uitgevoerde evaluatie aantonen dat zij in de voorzienbare toekomst producten, diensten of procedés zal ontwikkelen die nieuw zijn of een wezenlijke verbetering inhouden ten opzichte van de huidige stand van de techniek in deze sector, en die een risico op technologische of industriële mislukking inhouden;
- b) haar kosten voor onderzoek en ontwikkeling bedragen ten minste 10 % van haar totale exploitatiekosten in ten minste één van de drie jaren voorafgaande aan de toekenning van de steun of, in het geval van een start-up zonder enige financiële voorgeschiedenis, bij de audit van haar lopende belastingjaar, gecertificeerd door een onafhankelijke accountant;
- c) zij heeft recentelijk van de Europese Innovatieraad een excellentiekeurmerk gekregen overeenkomstig het Horizon 2020-werkprogramma 2018-2020 dat is vastgesteld bij Uitvoeringsbesluit C(2017) 7124 van de Commissie* of overeenkomstig artikel 2, punt 23, en artikel 15, lid 2, van Verordening (EU) 2021/695 van het Europees Parlement en de Raad** of heeft recentelijk een

investerings van het Fonds van de Europese Innovatieraad gekregen, zoals een investering in het kader van het in artikel 48, lid 7, van Verordening (EU) 2021/695 van het Europees Parlement en de Raad bedoelde Accelerator-programma.

* Commission Implementing Decision C(2017)7124 of 27.10.2017 on the adoption of the work programme for 2018-2020 within the framework of the Specific Programme Implementing Horizon 2020 – the Framework Programme for Research and Innovation (2014-2020) and on the financing of the work programme for 2018.

** Verordening (EU) 2021/695 van het Europees Parlement en de Raad van 28 april 2021 tot vaststelling van Horizon Europa – het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie, tot vaststelling van de regels voor deelname en verspreiding en tot intrekking van Verordeningen (EU) nr. 1290/2013 en (EU) nr. 1291/2013 (PB L 170 van 12.5.2021, blz. 1).”;

(r) punt 81 wordt vervangen door:

“81. „alternatief handelsplatform”: een multilaterale handelsfaciliteit (MTF) in de zin van artikel 4, lid 1, punt 22, van Richtlijn 2014/65/EG van het Europees Parlement en de Raad*, waarbij ten minste 50 % van de financiële instrumenten die tot de handel zijn toegelaten, door kmo's zijn uitgegeven;

* Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende markten voor financiële instrumenten en tot wijziging van Richtlijn 2002/92/EG en Richtlijn 2011/61/EU (herschikking) (PB L 173 van 12.6.2014, blz. 349).”;

(s) de punten 85 en 86 worden vervangen door:

“85. „industriële onderzoek”: planmatig of kritisch onderzoek dat is gericht op het opdoen van nieuwe kennis en vaardigheden met het oog op de ontwikkeling van nieuwe producten, procedés of diensten, of om bestaande producten, procedés of diensten aanmerkelijk te verbeteren, daaronder begrepen digitale producten, processen of diensten, ongeacht domein, technologie, bedrijfstak of sector (met inbegrip van, doch niet beperkt tot digitale bedrijfstakken en technologieën, zoals supercomputers, kwantumtechnologie, blockchaintechnologie, artificiële intelligentie, cyberbeveiliging, big data en cloudtechnologie).

Industriële onderzoek omvat de creatie van onderdelen voor complexe systemen en kan ook de bouw omvatten van prototypes in een laboratoriumomgeving of in een omgeving met gesimuleerde interfaces voor bestaande systemen, alsmede pilotlijnen, wanneer dat nodig is voor het industriële onderzoek en met name voor de validatie van generieke technologie;

86. „experimentele ontwikkeling”: het verwerven, combineren, vormgeven en gebruiken van bestaande wetenschappelijke, technologische, zakelijke en andere relevante kennis en vaardigheden, gericht op het ontwikkelen van nieuwe of verbeterde producten, procedés of diensten, daaronder begrepen digitale producten, processen of diensten, ongeacht domein, technologie, bedrijfstak of sector (met inbegrip van, doch niet beperkt tot digitale bedrijfstakken en technologieën, zoals supercomputers, kwantumtechnologie, blockchaintechnologie, artificiële intelligentie, cyberbeveiliging, big data en cloudtechnologie). Dit kan ook activiteiten omvatten die gericht zijn op de conceptuele formulering, de planning en documentatie van alternatieve producten, procedés of diensten.

Experimentele ontwikkeling kan prototyping, demonstraties, pilotontwikkeling, testen en validatie omvatten van nieuwe of verbeterde producten, procedés of diensten in omgevingen die representatief zijn voor het functioneren onder reële omstandigheden, met als hoofddoel verdere technische verbeteringen aan te brengen aan producten, procedés of diensten die niet grotendeels vast staan. Dit kan de ontwikkeling omvatten van een commercieel bruikbaar

prototype of pilot die noodzakelijkerwijs het commerciële eindproduct is en die te duur is om te produceren alleen met het oog op het gebruik voor demonstratie- en validatiedoeleinden.

Onder experimentele ontwikkeling wordt niet verstaan routinematige of periodieke wijziging van bestaande producten, productielijnen, fabricageprocessen, diensten en andere courante activiteiten, zelfs indien die wijzigingen verbeteringen kunnen inhouden;”;

(t) punt 89 wordt geschrapt;

(u) punt 92 wordt vervangen door:

“92. „innovatieclusters”: structuren of georganiseerde groeperingen van onafhankelijke partijen (zoals innovatieve start-ups, kleine, middelgrote en grote ondernemingen, maar ook organisaties voor onderzoek en kennisverspreiding, onderzoeksinfrastructuur, test- en experimenteerinfrastructuur, digitale innovatiehubs, niet-commerciële organisaties en andere verwante economische spelers) die zijn opgezet om innovatieve activiteiten en nieuwe vormen van samenwerking te stimuleren, zoals door digitale middelen, door het delen van faciliteiten en de uitwisseling van kennis en deskundigheid te bevorderen, en door daadwerkelijk bij te dragen aan kennisoverdracht, netwerking, informatieverbreiding en samenwerking tussen de ondernemingen en andere organisaties binnen het cluster;”;

(v) de punten 94 tot en met 97 worden vervangen door:

“94. „innovatieadviesdiensten”: consulting, bijstand en opleiding op het gebied van kennisoverdracht, verwerving, bescherming en exploitatie van immateriële activa of het gebruik van normen en regels waarin deze zijn vastgelegd, alsmede consulting, bijstand of opleiding over de invoering of het gebruik van innovatieve technologieën en oplossingen (daaronder begrepen digitale technologieën en oplossingen);

95. „innovatieondersteuningsdiensten”: het verschaffen van kantoorruimte, databanken, bibliotheken, marktonderzoek, laboratoria, diensten in verband met kwaliteitslabels, testing en certificatie of andere daarmee samenhangende diensten, daaronder begrepen diensten verricht door organisaties voor onderzoek en kennisverspreiding, onderzoeksinfrastructuur, en test- en experimenteerinfrastructuur of innovatieclusters, met het oog op de ontwikkeling van doeltreffendere of technologisch geavanceerde producten, procedés of diensten, daaronder begrepen de invoering van innovatieve technologieën en oplossingen (daaronder begrepen digitale technologieën en oplossingen);

96. „organisatie-innovatie”: de toepassing van een nieuwe organisatiemethode in de bedrijfsvoering, in de organisatie op de werkvloer of in de externe betrekkingen van een onderneming, door bijvoorbeeld gebruik te maken van vernieuwende of innovatieve digitale technologieën. Van deze definitie uitgesloten zijn veranderingen die zijn gebaseerd op organisatiemethoden die reeds in gebruik zijn in de onderneming, veranderingen in de managementstrategie, fusies en acquisities, het niet meer gebruiken van een procedé, eenvoudige vervangings- en uitbreidingsinvesteringen, veranderingen die louter het gevolg zijn van prijswijzigingen voor productiefactoren, aanpassingen op maat, lokalisatie, gebruikelijke, seizoens- en andere cyclische veranderingen, het verhandelen van nieuwe of sterk verbeterde producten;

97. „procesinnovatie”: de toepassing van een nieuwe of sterk verbeterde productie- of leveringsmethode (daaronder begrepen aanzienlijke veranderingen in technieken, uitrusting of software), door bijvoorbeeld gebruik te maken van vernieuwende of innovatieve digitale technologieën. Van deze definitie uitgesloten zijn geringe veranderingen of verbeteringen, verhogingen van de productie- of dienstverleningscapaciteit door de toevoeging van

productie- of logistieke systemen die sterk gelijken op die welke reeds in gebruik zijn, het niet meer gebruiken van een procédé, eenvoudige vervangings- en uitbreidingsinvesteringen, veranderingen die louter het gevolg van prijswijzigingen voor productiefactoren zijn, aanpassingen op maat, lokalisatie, gebruikelijke seizoens- en andere cyclische veranderingen, het verhandelen van nieuwe of sterk verbeterde producten;”;

(w) het volgende punt 98 bis wordt ingevoegd:

“98 bis. „test- en experimenteerinfrastructuur”: faciliteiten, uitrusting, capaciteiten en daarmee samenhangende ondersteunende diensten die nodig zijn voor het ontwikkelen, testen en opschalen van technologie om vooruitgang te boeken door middel van industrieel onderzoek en experimentele ontwikkelingsactiviteiten – van validatie in een laboratorium tot validatie die representatief is voor de operationele omgeving – en waarvan de gebruikers voornamelijk industriële spelers zijn, daaronder begrepen kmo’s, die steun zoeken voor de ontwikkeling en integratie van innovatieve technologieën voor de ontwikkeling van nieuwe producten, procédés en diensten, waarbij de haalbaarheid en de naleving van de regelgeving wordt gewaarborgd*. Test- en experimenteerinfrastructuur staat ook bekend als technologische infrastructuur.

* Zie werkdocument van de diensten van de Commissie, “Technology Infrastructures”, SWD(2019) 158 final van 8.4.2019.”;

(x) punt 101 wordt vervangen door:

“101. „milieubescherming”: elke maatregel die is gericht op preventie of herstel van verontreiniging of andere aantastingen van de natuurlijke omgeving of de natuurlijke hulpbronnen door menselijk toedoen – onder meer met het oog op klimaatadaptatie en klimaatmitigatie –, op beperking van het risico op dergelijke aantastingen, of die leidt tot een doeltreffender en duurzamer gebruik van natuurlijke hulpbronnen, met inbegrip van energiebesparende maatregelen en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen en andere technieken om broeikasgasemissies te reduceren;”;

(y) de punten 102 bis, 102 ter en 102 quater worden vervangen door:

“102 bis. „oplaadinfrastructuur”: een vaste of mobiele installatie om vervoermiddelen voor vervoersdoeleinden van elektriciteit te voorzien;

102 ter. „tankinfrastructuur”: een vaste of mobiele installatie om vervoermiddelen voor vervoersdoeleinden van waterstof te voorzien;

102 quater. „hernieuwbare waterstof”: waterstof die uitsluitend uit hernieuwbare energiebronnen is geproduceerd, overeenkomstig [Verwijzing gedelegeerde handeling van DG ENER overeenkomstig artikel 28 RED II];”;

(z) de volgende punten 102 quinquies tot en met 102 nonies worden ingevoegd:

“102 quinquies „hernieuwbare elektriciteit”: uit hernieuwbare bronnen geproduceerde elektriciteit in de zin van artikel 2, punt 1, van Richtlijn (EU) 2018/2001*;

* Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 82).

102 sexies. „koolstofarme waterstof”: fossiele waterstof met koolstofafvang en -opslag of waterstof op basis van elektriciteit, waarbij die waterstof over de levenscyclus broeikasgasemissiereducties behaalt van ten minste [73,4 %][, hetgeen resulteert in broeikasgasemissies over de levenscyclus van minder dan 3 tCO₂eq/tH₂] in vergelijking met

een fossiele referentiebrandstof van [94g CO₂e/MJ (2.256 tCO₂eq/tH₂)]. Het CO₂-gehalte van elektrische waterstof wordt bepaald door de marginale centrale-eenheid in de biedzone waar de elektrolyse-installatie is gevestigd, tijdens perioden van onbalansverrekening waarin de elektrolyse-installatie elektriciteit van het netwerk verbruikt;

102 septies. „schoon vervoermiddel”:

- (a) een schoon vervoermiddel in de zin van artikel 4, punt 4, a), van Richtlijn 2009/33/EG van het Europees Parlement en de Raad*;
- (b) tot en met 31 december 2025 een emissiearm zwaar bedrijfsvoertuig in de zin van artikel 3, punt 12, van Verordening (EU) 2019/1242 van het Europees Parlement en de Raad**;
- (c) tot en met 31 december 2025 een schoon voertuig in de zin van artikel 4, punt 4, b), van Richtlijn 2009/33/EG dat niet onder Verordening (EU) 2019/1242 valt;
- (d) tot en met 31 december 2025 een binnenschip voor passagiersvervoer dat een hybride of dualfuelmotor heeft die voor zijn normale functioneren ten minste 50 % van zijn energie haalt uit brandstof met CO₂-vrije directe (uitlaat)emissies of uit plug-in-power;
- (e) tot en met 31 december 2025 een binnenschip voor goederenvervoer dat directe CO₂-(uitlaat)emissies per tonkilometer (g CO₂/ton km) heeft die, berekend (of, in het geval van nieuwe vaartuigen, geraamd) met de Energy Efficiency Operational Indicator (EEOI) van de Internationale Maritieme Organisatie (IMO), 50 % lager liggen dan de gemiddelde referentiewaarde voor CO₂-emissies zoals vastgelegd voor zware bedrijfsvoertuigen (subgroep voertuigen 5-LH) overeenkomstig artikel 11 van Verordening (EU) 2019/1242;
- (f) een zee- en kustvaartuig voor nautische of andere dienstverlening met CO₂-vrije directe (uitlaat)emissies;
- (g) tot en met 31 december 2025 een zee- en kustvaartuig voor passagiersvervoer, goederenvervoer, nautische of andere dienstverlening dat een hybride of dualfuelmotor heeft die voor zijn normale functioneren ten minste 25 % van zijn energie haalt uit brandstof met CO₂-vrije directe (uitlaat)emissies of uit plug-in-power, of dat een EEOI-waarde heeft bereikt die 10 % lager ligt dan de op 1 april 2022 van toepassing zijnde EEOI-vereisten, en het vaartuig kan functioneren op CO₂-vrije directe (uitlaat)emissies of op brandstof uit hernieuwbare energiebronnen;
- (h) een zee- en kustvaartuig voor goederenvervoer dat uitsluitend wordt ingezet om kust- en kortevaartdiensten uit te voeren die bedoeld zijn om voor momenteel over land vervoerde goederen de modal shift naar vervoer over zee mogelijk te maken en met directe CO₂-(uitlaat)emissies, berekend met de EEOI, die 50 % lager liggen dan de gemiddelde referentiewaarde voor CO₂-emissies zoals vastgelegd voor zware bedrijfsvoertuigen (subgroep voertuigen 5-LH) overeenkomstig artikel 11 van Verordening (EU) 2019/1242;
- (i) rollend materieel met CO₂-vrije directe (uitlaat)emissies wanneer dit wordt ingezet op een lijn met de vereiste infrastructuur en een conventionele motor gebruikt indien dergelijke infrastructuur niet beschikbaar is (bimodaal);

102 octies. „emissievrij vervoermiddel”:

- a) een voertuig dat onder Verordening (EU) nr. 168/2013 van het Europees Parlement en de Raad*** valt, met CO₂-uitlaatemissies gelijk aan 0 g CO₂ eq/km, berekend

overeenkomstig de in artikel 24 van en bijlage V bij die verordening vastgestelde voorwaarden;

- b) een voertuig van categorie M₁, M₂ of N₁ zonder CO₂-uitlaatemissies, zoals bepaald overeenkomstig de vereisten van Verordening (EU) 2017/1151 van de Commissie****;
- c) een emissievrij zwaar bedrijfsvoertuig in de zin van artikel 4, punt 5, van Richtlijn 2009/33/EG;
- d) een binnen- of zee- en kustvaartuig voor passagiers- of goederenvervoer met CO₂-vrije directe (uitlaat-/uitlaatsysteem)emissies;
- e) rollend materieel met CO₂-vrije directe (uitlaat)emissies;

102 nonies. „vervoermiddel”:

- a) een wegvoertuig van categorie M₁, M₂, N₁, M₃, N₂, N₃ of L;
- b) een binnenschip of een zee- en kustvaartuig voor passagiers- of goederenvervoer;
- c) rollend materieel;

* Richtlijn 2009/33/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 inzake de bevordering van schone wegvoertuigen ter ondersteuning van emissiearme mobiliteit (PB L 120 van 15.5.2009, blz. 5).

** Verordening (EU) 2019/2019 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 tot vaststelling van CO₂-emissienormen voor nieuwe zware bedrijfsvoertuigen en tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 595/2009 en (EU) 2018/956 van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 96/53/EG van de Raad (PB L 198 van 25.7.2019, blz. 202).

*** Verordening (EU) nr. 2013/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 15 januari 2013 betreffende de goedkeuring van en het markttoezicht op twee- of driewielige voertuigen en vierwielers (PB L 60 van 2.3.2013, blz. 52).

**** Verordening (EG) nr. 2017/2008 van de Commissie van 1 juni 2017 tot uitvoering en wijziging van Verordening (EG) nr. 715/2007 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de typegoedkeuring van motorvoertuigen met betrekking tot emissies van lichte personen- en bedrijfsvoertuigen (Euro 5 en Euro 6) en de toegang tot reparatie- en onderhoudsinformatie (PB L 175 van 7.7.2008, blz. 1).”;

(aa) punt 103 wordt vervangen door:

“103. „energie-efficiëntie”: energie-efficiëntie in de zin van artikel 2, punt 4, van Richtlijn (EU) 2012/27 van het Europees Parlement en de Raad*;

* Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG (PB L 315 van 14.11.2012, blz. 1).”;

(ab) het volgende punt 103 septies wordt toegevoegd:

“103 septies. „energiebesparingen”: energiebesparingen in de zin van artikel 2, punt 5, van Richtlijn (EU) 2012/27;

(ac) punt 105 wordt vervangen door:

“105. „energie-efficiëntiefonds” of “EEF”: een bijzonder investeringsvehikel dat is opgezet om te investeren in energie-efficiëntieprojecten ter verbetering van de energie-efficiëntie van gebouwen. Energie-efficiëntiefonds worden beheerd door een manager van een energie-efficiëntiefonds;”;

(ad) punt 108 wordt vervangen door:

“108. „warmtekrachtkoppeling” of “wkk”: warmtekrachtkoppeling in de zin van artikel 2, punt 30, van Richtlijn (EU) nr. 2012/27/EU;”;

(ae) het volgende punt 108 ter wordt ingevoegd:

“108 ter. „groene warmtekrachtkoppeling”: warmtekrachtkoppeling die 100 % hernieuwbare energiebronnen gebruikt als input voor de productie van warmte en stroom;”;

(af) punt 109 wordt vervangen door:

“109. „energie uit hernieuwbare bronnen” of “hernieuwbare energie”: energie opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen in de zin van artikel 2, punt 1, van Richtlijn (EU) 2018/2001, alsmede het aandeel in calorische waarde van de met hernieuwbare energiebronnen in hybride installaties opgewekte energie die ook op conventionele energiebronnen werken. Hieronder valt ook hernieuwbare elektriciteit die wordt gebruikt voor “achter de meter” aangesloten accumulatiesystemen (geïnstalleerd samen met of als uitbreiding van de hernieuwbare installatie), doch niet elektriciteit die van dergelijke systemen afkomstig is;”;

(ag) het volgende punt 109 bis wordt ingevoegd:

“109 bis. „hernieuwbare-energiegemeenschappen”: hernieuwbare-energiegemeenschappen in de zin van artikel 2, punt 16, van Richtlijn (EU) 2018/2001;”

(ah) punt 110 wordt vervangen door:

“110. „hernieuwbare energiebronnen”: hernieuwbare energiebronnen in de zin van artikel 2, punt 1, van Richtlijn (EU) 2018/2001;”;

(ai) de punten 111, 112 en 113 worden geschrapt;

(aj) de punten 114 en 115 worden vervangen door:

“114. „nieuwe en innovatieve technologie”: een ten opzichte van de huidige stand van de techniek nieuwe en recentelijk bewezen technologie, die een risico op technologische of industriële mislukking inhoudt en geen optimalisatie of opschaling is van een bestaande technologie;

115. „balancerings”: balancerings in de zin van artikel 2, punt 10, van Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad*;

* Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit (PB L 158 van 14.6.2019, blz. 54).”;

(ak) het volgende punt 116 bis wordt ingevoegd:

“116 bis. „balanceringsverantwoordelijke”: een balanceringsverantwoordelijke in de zin van artikel 2, punt 14, van Verordening (EU) 2019/943;”;

(al) punt 117 wordt vervangen door:

“117. „biomassa”: biomassa in de zin van artikel 2, punt 24, van Richtlijn (EU) 2018/2001;”;

(am) de volgende punten 117 bis tot en met 117 sexies worden ingevoegd:

“117 bis. „geavanceerde biobrandstoffen”: biobrandstoffen in de zin van artikel 2, punt 34, van Richtlijn (EU) 2018/2001;

117 ter. „biobrandstoffen”: biobrandstoffen in de zin van artikel 2, punt 33, van Richtlijn (EU) 2018/2001;

117 quater. „biogas”: biogas in de zin van artikel 2, punt 28, van Richtlijn (EU) 2018/2001;

117 quinquies. „vloeibare biomassa”: vloeibare biomassa in de zin van artikel 2, punt 32, van Richtlijn (EU) 2018/2001;

117 sexies. „biomassabrandstoffen”: biomassabrandstoffen in de zin van artikel 2, punt 27, van Richtlijn (EU) 2018/2001;”;

(an) punt 119 wordt vervangen door:

“119. „milieubelasting”: een belasting met een bijzondere heffingsgrondslag die een duidelijk negatief milieueffect heeft, of die bepaalde activiteiten, goederen of diensten wil belasten zodat de milieukosten in de prijs ervan kunnen worden opgenomen of producenten en verbruikers kunnen worden toegeleid naar activiteiten die milieuvriendelijker zijn;”;

(ao) punt 121 wordt geschrapt;

(ap) de volgende punten 121 bis tot en met 121 quinquies worden ingevoegd:

“121 bis. „sanering”: maatregelen, zoals de verwijdering of detoxificatie van contaminanten of overtollige nutriënten uit bodem en water, met als doel bronnen van aantasting te verwijderen;

121 ter. „rehabilitatie”: maatregelen om op aangetaste locaties een niveau van ecosysteemfunctioneren terug te brengen, met als doel hernieuwde en doorlopende verrichting van ecosysteemdiensten;

121 quater. „ecosysteem”: ecosysteem in de zin van artikel 2, punt 13, van Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad*;

121 quinquies. „biodiversiteit”: biodiversiteit in de zin van artikel 2, punt 15, van Richtlijn (EU) 2020/852;

* Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2020 betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen en tot wijziging van Verordening (EU) 2019/2088 (PB L 198 van 22.6.2020, blz. 13).”;

(aq) de volgende punten 123 bis, 123 ter en 123 quater worden ingevoegd:

“123 bis. „verontreinigende stof”: verontreinigende stof in de zin van artikel 2, punt 10, van Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad;

123 ter. „nature-based solution” (NbS): een maatregel om natuurlijke of veranderde ecosystemen te beschermen, duurzaam te beheren en te herstellen, die een daadwerkelijk en responsief antwoord biedt voor maatschappelijke uitdagingen en tegelijk het menselijke welbevinden verbetert en voordelen oplevert in termen van biodiversiteit;

123 quater. „herstel”: het proces waarbij het herstel van een ecosysteem wordt ondersteund als een middel om biodiversiteit en veerkracht van een ecosysteem in stand te houden, onder meer door maatregelen om de toestand van een ecosysteem te verbeteren en een ecosysteem waar die toestand was verloren gegaan, opnieuw te creëren of te herstellen;”;

(ar) punt 124 wordt vervangen door:

“124. „energie-efficiënte stadsverwarming en stadskoeling”: efficiënte stadsverwarming en stadskoeling in de zin van artikel 41, punt 2, van Richtlijn 2012/27/EU;”;

(as) de punten 124 bis en 124 ter worden ingevoegd:

“124 bis. „stadsverwarming” en/of “stadskoeling”: stadsverwarming of stadskoeling in de zin van artikel 2, punt 19, van Richtlijn (EU) 2010/31 van het Europees Parlement en de Raad*;

124 ter. „stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen”: installaties voor warmteopwekking (verwarmings- of koelingsinstallaties), het netwerk voor de opslag en distributie van warmte of koude (zowel “primaire” – of transmissienetwerken – als “secundaire” pijpleidingnetwerken om warmte aan consumenten te leveren). Wanneer hier sprake is van “stadsverwarming”, moet dit worden begrepen als stadsverwarmings- en/of stadskoelingssystemen, al naar gelang de netwerken samen of apart warmte of koude leveren;

* Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen (PB L 153 van 18.6.2010, blz. 13).”;

(at) de volgende punten 128 bis tot en met 128 nonies worden ingevoegd:

“128 bis. „hulpbronnen efficiëntie”: verminderen van de hoeveelheid input die noodzakelijk is om een eenheid output te produceren, of het vervangen van primaire input door secundaire input;

128 ter. „afval”: afval in de zin van artikel 3, punt 1, van Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad*;

128 quater. „behandeling”: behandeling in de zin van artikel 3, punt 14, van Richtlijn 2008/98/EG;

128 quinquies. „nuttige toepassing”: nuttige toepassing in de zin van artikel 3, punt 15, van Richtlijn 2008/98/EG;

128 sexies. „behandeling”: behandeling in de zin van artikel 3, punt 19, van Richtlijn 2008/98/EG;

128 septies. „andere producten, materialen of stoffen”: bijproducten in de zin van artikel 5 van Richtlijn 2008/98/EG, land- en bosbouwresiduen, afvalwater, regenwater en afstromend water, mineralen, nutriënten, restgassen van productieprocessen, en overtollige producten, onderdelen en materialen;

128 octies „overtollige producten, onderdelen en materialen”: producten, onderdelen of materialen die niet noodzakelijk of nuttig meer zijn voor de houder ervan, maar die wel geschikt zijn voor hergebruik;

128 nonies. „gescheiden inzameling”: gescheiden inzameling in de zin van artikel 3, punt 11, van Richtlijn 2008/98/EG;

* Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen (PB L 312 van 22.11.2008, blz. 3).”;

(au) punt 129 wordt geschrapt;

(av) punt 130 wordt vervangen door:

“130. „energie-infrastructuur”: fysieke uitrusting of faciliteit die gelegen is binnen de Unie of die de Unie verbindt met één of meer derde landen, en die onder de volgende categorieën valt:

a) wat elektriciteit betreft:

- i) transmissie- en distributiesystemen, waarbij onder “transmissie” wordt verstaan het transport van elektriciteit langs het extra hoogspannings- en hoogspanningsstelsel van systemen, met het oog op de beleving van eindafnemers of distributiemaatschappijen, de levering zelf niet inbegrepen, terwijl onder “distributie” wordt verstaan het transport van elektriciteit langs

hoog-, midden- en laagspanningsdistributiesystemen met het oog op de belevering van afnemers, de levering zelf niet inbegrepen;

- ii) alle uitrusting of installaties die van essentieel belang zijn om de in punt i) genoemde systemen veilig, betrouwbaar en efficiënt te laten functioneren, met inbegrip van beschermings-, monitoring- en toezichtsystemen op alle spanningsniveaus en onderstations;
- iii) volledig geïntegreerde netwerkcomponenten in de zin van artikel 2, punt 51, van Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad*;
- iv) slimme elektriciteitsnetten, d.w.z. systemen en componenten die informatie- en communicatietechnologie (“ICT”) integreren, via operationele digitale platforms, toezichtsystemen en sensortechnologieën, zowel op transmissie- als op distributieniveau, gericht op een efficiënter en intelligenter elektriciteitstransmissie- en distributienetwerk, verhoogde capaciteit om nieuwe vormen van opwekking, opslag en verbruik te integreren en nieuwe bedrijfsmodellen en marktstructuren te vergemakkelijken;
- v) offshore elektriciteitsnetten, d.w.z. alle uitrusting of installaties van infrastructuur voor elektriciteitstransmissie of -distributie, in de zin van punt i), met dubbele functionaliteit: interconnectie en transmissie of distributie van elektriciteit uit hernieuwbare offshore-energiebronnen vanuit de offshore-productielocaties naar twee of meer landen, alsmede alle aangrenzende offshore-uitrusting of installaties die van essentieel belang zijn voor een veilige, betrouwbare en efficiënte exploitatie, met inbegrip van beschermings-, monitoring- en toezichtsystemen, en noodzakelijke onderstations indien deze ook zorgen voor technologie-interoperabiliteit, onder meer interfacecompatibiliteit tussen verschillende technologieën;

b) wat gas betreft:

- i) transmissie- en distributiepijpleidingen voor het transport van aardgas, biogas en hernieuwbare gasvormige brandstoffen van niet-biologische oorsprong die deel uitmaken van een netwerk, met uitsluiting van hogedrukpijpleidingen die worden gebruikt voor de upstreamdistributie van aardgas;
- ii) de met de in punt i) bedoelde hogedrukgaspijpleidingen verbonden ondergrondse opslagfaciliteiten;
- iii) faciliteiten voor de ontvangst, opslag en hervergassing of decompressie van vloeibaar aardgas (“LNG”) of gecombineerd aardgas (“CNG”),
- iv) alle uitrusting of installaties die van essentieel belang zijn voor een veilige, betrouwbare en efficiënte exploitatie van het net of om een bidirectionele capaciteit mogelijk te maken, daaronder begrepen compressorstations;
- v) slimme gasnetten, d.w.z. alle volgende uitrusting of installaties om de integratie van hernieuwbare en koolstofarme gassen (met inbegrip van biomethaan of waterstof) in het netwerk mogelijk te maken en te vergemakkelijken: digitale systemen en componenten die ICT, toezichtsystemen en sensortechnologie integreren om de interactieve en intelligente monitoring, meting, kwaliteitscontrole en beheer van gasproductie, -transmissie, -distributie en -verbruik binnen een gasnetwerk mogelijk te maken. Bovendien kunnen slimme netwerken ook uitrusting omvatten om reverse flows vanaf het distributieniveau naar het transmissieniveau en

daarmee verband houdende noodzakelijke upgrades van het bestaande netwerk mogelijk te maken;

c) wat betreft waterstof:

- i) transmissiepijpleidingen voor het transport van waterstof, vooral hogedrukpijpleidingen, alsmede pijpleidingen voor de lokale distributie van waterstof, die op transparante en niet-discriminerende basis toegang bieden aan meerdere netwerkgebruikers;
- ii) ondergrondse opslagvoorzieningen verbonden met de in punt i) bedoelde pijpleidingen voor de hogedruktransmissie of -distributie van waterstof;
- iii) faciliteiten voor dispatching, ontvangst, opslag en hervergassing of decompressie van vloeibaar gemaakte waterstof of in andere chemische stoffen ingebedde waterstof met als doel waterstof te injecteren op het netwerk;
- iv) alle uitrusting of installaties die van essentieel belang zijn voor een veilige, betrouwbare en efficiënte exploitatie van het waterstofnet of om bidirectionele capaciteit mogelijk te maken, met inbegrip van compressorstations;
- v) in de punten i), ii), iii) en iv) genoemde activa kunnen nieuw gebouwde activa zijn, activa die zijn omgebouwd van aardgas naar waterstof ("herbestemd"), of een combinatie van beide. In de punten i), ii), iii) en iv) genoemde activa waarvoor derdentoegang geldt, kwalificeren als energie-infrastructuur;

d) wat betreft koolstofdioxide (CO₂):

- i) pijpleidingen niet zijnde het upstream-pijpleidingennetwerk, gebruikt voor het transport van CO₂ vanuit meer dan één bron, d.w.z. industriële installaties (waaronder elektriciteitscentrales) die CO₂-gas produceren bij verbranding of andere chemische reacties waarbij koolstofverbindingen van al dan niet fossiele aard betrokken zijn, met het oog op de permanente geologische opslag van CO₂ overeenkomstig artikel 3 van Richtlijn 2009/31/EG van het Europees Parlement en de Raad** of voor het gebruik van CO₂ als feedstock of om de opbrengst van biologische processen te verhogen;
- ii) faciliteiten voor het vloeibaar maken van CO₂ en voor de bufferopslag ervan met het oog op het verdere transport ervan. Dit omvat niet de infrastructuur binnen een geologische formatie die wordt gebruikt voor de permanente geologische opslag van CO₂ overeenkomstig artikel 3 van Richtlijn 2009/31/EG en de daarmee samenhangende bovengrondse faciliteiten en injectiefaciliteiten;
- iii) alle uitrusting of installaties die van essentieel belang zijn om het systeem in kwestie behoorlijk, veilig en efficiënt te laten functioneren, met inbegrip van beschermings-, monitoring- en toezichtsystemen.

In de punten i), ii), iii) en iv) genoemde activa waarvoor derdentoegang geldt, kwalificeren als energie-infrastructuur;

e) infrastructuur gebruikt voor de transmissie of distributie van warmte/stoom van meerdere producenten of gebruikers, gebaseerd op het gebruik van koolstofvrije of koolstofarme warmte, stoom of restwarmte van industriële toepassingen of productieprocessen (restwarmte);

- f) projecten van gemeenschappelijk belang, in de zin van de TEN-E-wetgeving (artikel 2, punt 4, van Verordening (EU) 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad***);
- g) wat betreft andere soorten energie-infrastructuur: andere categorieën infrastructuur die dezelfde kenmerken delen met de in de punten a) tot en met f) genoemde categorieën. Dit betreft met name infrastructuur waarmee producenten en gebruikers van koolstofvrije of koolstofarme energie (of energiedragers) fysiek of draadloos kunnen worden verbonden vanaf meerdere entry- en exitpunten en die open staan voor toegang door derden die niet behoren tot de ondernemingen die eigenaar zijn van de infrastructuur of deze beheren;

In de punten a) tot en met g) genoemde activa die zijn gebouwd voor één vooraf geïdentificeerde gebruiker of een kleine groep vooraf geïdentificeerde gebruikers en op hun behoeften zijn toegesneden (“specifieke infrastructuur”), kwalificeren niet als energie-infrastructuur;

* Richtlijn (EU) 2019/2019 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (PB L 158 van 14.6.2019, blz. 125).

** Richtlijn 2009/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende de geologische opslag van kooldioxide en tot wijziging van Richtlijn 85/337/EEG van de Raad, de Richtlijnen 2000/60/EG, 2001/80/EG, 2004/35/EG, 2006/12/EG en 2008/1/EG en Verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 140 van 5.6.2009, blz. 114).

*** Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur (PB L 115 van 25.4.2013, blz. 39).”;

(aw) de volgende punten 130 bis en 130 ter worden ingevoegd:

“130 bis. „distributiesysteembeheerder” (DSO): distributiesysteembeheerder in de zin van artikel 2, punt 29, van Richtlijn (EU) 2019/944;

130 ter. „transmissiesysteembeheerder” (TSO): transmissiesysteembeheerder in de zin van artikel 2, punt 35, van Richtlijn (EU) 2019/944;”;

(ax) punt 131 wordt vervangen door:

“131. „wetgeving inzake de interne energiemarkt”: omvat Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad*, Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad**;

* Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG (PB L 211 van 14.8.2009, blz. 94).

** Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1775/2005 (PB L 211 van 14.8.2009, blz. 36).”;

(ay) de volgende punten 131 bis en 131 ter worden ingevoegd:

“131 bis. „CO₂-afvang en -opslag” of “CCS”: een set van technologieën die het door fossiel- of biomassagestookte industriële installaties, met inbegrip van elektriciteitscentrales, uitgestoten CO₂ afvangt en transporteert naar een geschikte opslaglocatie en het CO₂ in

geschikte ondergrondse geologische formaties injecteert om het CO₂ daarin permanent op te slaan;

131 ter. „CO₂-afvang en -gebruik” of “CCU”: een set van technologieën die het door fossiel- of biomassagestookte industriële installaties, met inbegrip van elektriciteitscentrales, uitgestoten CO₂ afvangt en transporteert naar een locatie waar het CO₂ wordt verbruikt;”.

(2) In artikel 4 wordt lid 1 als volgt gewijzigd:

(a) punt a) wordt vervangen door:

“a) voor regionale investeringssteun: voor een investering met 100 miljoen EUR of meer in aanmerking komende kosten zijn de steunbedragen per onderneming per investeringsproject als volgt:

- in zaken met een maximale regionale steunintensiteit van 10 %: 7,5 miljoen EUR;
- in zaken met een maximale regionale steunintensiteit van 15 %: 11,25 miljoen EUR;
- in zaken met een maximale regionale steunintensiteit van 20 %: 15 miljoen EUR;
- in zaken met een maximale regionale steunintensiteit van 25 %: 18,75 miljoen EUR;
- in zaken met een maximale regionale steunintensiteit van 30 %: 22,5 miljoen EUR;
- in zaken met een maximale regionale steunintensiteit van 35 %: 26,25 miljoen EUR;
- in zaken met een maximale regionale steunintensiteit van 40 %: 30 miljoen EUR;
- in zaken met een maximale regionale steunintensiteit van 50 %: 37,5 miljoen EUR;
- in zaken met een maximale regionale steunintensiteit van 60 %: 45 miljoen EUR;
- in zaken met een maximale regionale steunintensiteit van 70 %: 52,5 miljoen EUR;”;

(b) het volgende punt j bis wordt ingevoegd:

“j bis) voor investeringssteun voor test- en experimenteerinfrastructuur: 15 miljoen EUR per infrastructuur;”;

(c) de punten s) en s bis) worden vervangen door:

“s) voor investeringssteun voor milieubescherming, tenzij anders vermeld: 20 miljoen EUR per onderneming per investeringsproject;

s bis) voor steun voor in artikel 36, lid 5, bedoelde specifieke infrastructuur en opslag: 20 miljoen EUR per project;”;

(d) de punten s ter) tot en met s septies) worden ingevoegd:

“s ter) voor investeringssteun ten behoeve van in artikel 36 bis, leden 1 en 2, bedoelde oplaad- of tankinfrastructuur: 20 miljoen EUR per onderneming per project en, in het geval van regelingen, een gemiddeld jaarlijks budget van 150 miljoen EUR;

s quater) voor investeringssteun ten behoeve van de in artikel 38, lid 3 ter, en artikel 39, lid 2 bis, bedoelde gecombineerde verbeteringen van de energie- en milieuprestaties van gebouwen: 30 miljoen EUR per project;

s quinquies) voor investeringssteun ten behoeve van onder artikel 38, lid 7, vallende energie-efficiëntie-investeringen: 30 miljoen EUR van de totale nominale uitstaande financiering per project;

s sexes) voor investeringssteun ten behoeve van energie-efficiëntieprojecten in gebouwen in de vorm van financiële instrumenten: de in artikel 39, lid 5, genoemde bedragen;

s septies) voor steun in vorm van de in artikel 44 bis bedoelde kortingen op milieubelastingen of -heffingen: 50 miljoen EUR per regeling per jaar;”;

(e) punt v) wordt vervangen door:

“v) voor exploitatiesteun ter bevordering van elektriciteit uit hernieuwbare bronnen, als bedoeld in artikel 42, en voor exploitatiesteun ter bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen en hernieuwbare waterstof in kleinschalige installaties en ter bevordering van hernieuwbare-energiegemeenschappen, als bedoeld in artikel 43: 20 miljoen EUR per onderneming per project;”;

(f) het volgende punt v bis wordt ingevoegd:

“v bis) voor exploitatiesteun ter bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen en hernieuwbare waterstof in kleinschalige installaties en ter bevordering van hernieuwbare-energiegemeenschappen, als bedoeld in artikel 43, en voor exploitatiesteun ter bevordering van elektriciteit uit hernieuwbare bronnen, als bedoeld in artikel 42: 250 miljoen EUR per jaar, rekening houdende met het gecombineerde budget van alle onder het desbetreffende artikel vallende regelingen;”;

(g) de punten w) en x) worden vervangen door:

“w) voor steun ten behoeve stadsverwarmings- of stadskoelingssystemen, als bedoeld in artikel 46: 50 miljoen EUR per onderneming per project;

x) voor steun ten behoeve van energie-infrastructuur, als bedoeld in artikel 48: 70 miljoen EUR per onderneming per project;”.

(3) In artikel 5, lid 2, wordt het volgende punt g bis) ingevoegd:

“g bis) kmo-steun in de vorm van verlaagde toegangsvergoedingen of kosteloze toegang tot innovatieadviesdiensten en innovatieondersteuningsdiensten, in de zin van, respectievelijk, artikel 2, punt 94, en artikel 2, punt 95, die door bijvoorbeeld organisaties voor onderzoek en kennisverspreiding, onderzoeksinfrastructuur, test- en experimenteerinfrastructuur of innovatieclusters worden aangeboden op basis van een steunregeling, mits aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- i) het in de vorm van verlaagde vergoedingen of kosteloze toegang verkregen voordeel is kwantificeerbaar en aantoonbaar;
- ii) de volledige of gedeeltelijke tariefkortingen voor diensten en de regels waarop kmo's een aanvraag kunnen indienen, worden geselecteerd en kortingen krijgen toegekend, worden publiek beschikbaar gesteld (via websites of andere

geschikte middelen) voordat de dienstverrichter de kortingen begint aan te bieden;

- iii) de dienstverrichter houdt de steunbedragen bij die elke kmo in de vorm van tariefkortingen heeft gekregen, om zeker te zijn dat de in artikel 28, leden 3 en 4, bepaalde plafonds in acht worden genomen. Die gegevens worden bijgehouden gedurende tien jaar vanaf de datum waarop de laatste steun door de dienstverrichter is toegekend;”.

(4) Artikel 6 wordt als volgt gewijzigd:

(a) in lid 3 wordt punt a) vervangen door:

“a) in het geval van regionale investeringssteun: een project wordt uitgevoerd dat — zonder de steun — niet in het betrokken gebied zou zijn uitgevoerd of in het betrokken gebied of in de EER onvoldoende winstgevend zou zijn geweest voor de begunstigde;”;

(b) aan lid 5 worden de volgende punten m) en n) toegevoegd:

“m) steun voor het herstel van milieuschade en de rehabilitatie van natuurlijke habitats en ecosystemen indien de sanerings- of rehabilitatiekosten hoger uitvallen dan de stijging van de waarde van de gronden of het vastgoed en de voorwaarden van artikel 45 zijn vervuld;

n) steun voor de bescherming van de biodiversiteit en de uitvoering van nature-based solutions voor klimaatadaptatie en -mitigatie indien de voorwaarden van artikel 45 zijn vervuld;”.

(5) In artikel 7 wordt lid 1 vervangen door:

“1. Bij de berekening van de steunintensiteit en de in aanmerking komende kosten zijn alle bedragen die worden gebruikt, de bedragen vóór aftrek van belastingen of andere heffingen. De in aanmerking komende kosten worden gestaafd met bewijsstukken, die duidelijk, gespecificeerd en actueel zijn. De bedragen van de in aanmerking komende kosten kunnen worden berekend in overeenstemming met de opties voor vereenvoudigde kosten genoemd in Verordening (EU) nr. 1303/2013 of Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad*, al naar gelang, mits de concrete actie ten minste gedeeltelijk wordt gefinancierd via een Uniefonds dat de mogelijkheid biedt gebruik te maken van die opties voor vereenvoudigde kosten, en mits de kostencategorie volgens de desbetreffende vrijstellingsbepaling in aanmerking komt.

* Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid (PB L 231 van 30.6.2021, blz. 159).”.

(6) In artikel 8 wordt lid 2 vervangen door:

“2. Wanneer centraal door de instellingen, agentschappen, gemeenschappelijke ondernemingen of andere instanties van de Unie beheerde Uniefinanciering die niet direct of indirect onder de controle van de lidstaten staat, wordt gecumuleerd met staatssteun, wordt alleen met deze laatste rekening gehouden om te bepalen of aanmeldingsdrempels en de maximale steunintensiteiten in acht worden genomen, mits het totale bedrag aan overheidsfinanciering dat voor dezelfde in aanmerking komende kosten wordt toegekend, het in de toepasselijke regels van het Unierecht vastgestelde gunstigste financieringspercentage niet overschrijdt. In afwijking hiervan kan de totale overheidsfinanciering voor projecten die

door het Europese Defensiefonds worden gesteund, oplopen tot de totale in aanmerking komende kosten van het project, mits de aanmeldingsdrempels en de maximale steunintensiteiten of de maximale steunbedragen op grond van deze verordening in acht worden genomen.”.

(7) In artikel 9 wordt lid 1 vervangen door:

“1. De betrokken lidstaat zorgt ervoor dat op een uitgebreide staatssteunwebsite, op nationaal of regionaal niveau, worden gepubliceerd:

- (a) de in artikel 11 van deze verordening bedoelde beknopte informatie in het gestandaardiseerde formaat dat in bijlage II is vastgesteld, of een link die daartoe toegang biedt;
- (b) de volledige tekst van elke steunmaatregel, als bedoeld in artikel 11, of een link die toegang biedt tot de volledige tekst;
- (c) de in bijlage III bedoelde gegevens over elke individuele steunverlening van meer dan 100 000 EUR of, voor niet onder afdeling 2 bis vallende begunstigten die in de primaire landbouwproductie actief zijn, over elke individuele steunverlening voor deze productie van meer dan 60 000 EUR, en voor niet onder afdeling 2 bis vallende begunstigten die in de visserij en de aquacultuur actief zijn, elke individuele steunverlening van meer dan 30 000 EUR.

Wat betreft steun toegekend aan projecten voor in artikel 20 bedoelde Europese territoriale samenwerking, wordt de in dit lid bedoelde informatie geplaatst op de website van de lidstaat waar de betrokken managementautoriteit in de zin van artikel 21 van Verordening (EU) nr. 1299/2013 van het Europees Parlement en de Raad* of artikel 45 van Verordening (EU) 2021/1059 van het Europees Parlement en de Raad**, naargelang van de verordening die van toepassing is, is gevestigd. De deelnemende lidstaten kunnen echter beslissen dat elk van hen de gegevens over de steunmaatregelen op zijn grondgebied moet verschaffen op de respectieve websites.

De in de eerste alinea vastgestelde publicatieverplichtingen zijn niet van toepassing op steun toegekend aan in artikel 20 bis bedoelde projecten voor Europese territoriale samenwerking, noch op projecten van operationele groepen van het Europees Partnerschap voor Innovatie voor productiviteit en duurzaamheid in de landbouw (EIP) of projecten voor vanuit de gemeenschap geleide lokale ontwikkeling (CLLD) als bedoeld in artikel 19 ter.

* Verordening (EU) nr. 1299/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 betreffende specifieke bepalingen voor steun uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling ter verwezenlijking van de doelstelling “Europese territoriale samenwerking” (PB L 347 van 20.12.2013, blz. 259).

** Verordening (EU) 2021/1059 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 betreffende specifieke bepalingen voor de doelstelling “Europese territoriale samenwerking” (Interreg) ondersteund door het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en door externe financieringsinstrumenten (PB L 231 van 30.6.2021, blz. 94).”.

(8) Artikel 13 wordt vervangen door:

“Artikel 13

Toepassingsgebied van regionale steun

Dit deel is niet van toepassing op:

- a) steun in de ijzer- en staalindustrie, de bruinkoolindustrie en de kolenindustrie;

- b) steun ten behoeve van de vervoersector en de daarmee verband houdende infrastructuur, en steun voor de energieproductie, -opslag, -transmissie, -distributie en -infrastructuur, behalve bij regionale investeringssteun in ultraperifere gebieden en regelingen voor regionale exploitatiesteun;
- c) regionale steun in de vorm van regelingen die zijn gericht op een beperkt aantal specifieke economische sectoren. Regelingen die zijn gericht op toeristische activiteiten of de verwerking en afzet van landbouwproducten, gelden niet als gericht op specifieke economische sectoren;
- d) regionale exploitatiesteun toegekend aan ondernemingen waarvan de hoofdactiviteit valt onder sectie K “Financiële activiteiten en verzekeringen” van NACE Rev. 2, of aan ondernemingen die intragroepsactiviteiten verrichten en waarvan de hoofdactiviteiten vallen onder de klassen 70.10 “Activiteiten van hoofdkantoren” of 70.22 “Overige adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsvoering” van NACE Rev. 2;
- e) steun om de kosten te dekken van gebouwen, gronden en uitrusting voor zover en zolang zij deel uitmaken van een op grond van artikel 25 gesteund project.”.

(9) Artikel 14 wordt als volgt gewijzigd:

(a) in lid 3 wordt de derde zin vervangen door:

“Steun voor grote ondernemingen wordt toegekend voor een initiële investering die een nieuwe economische activiteit in het betrokken gebied creëert.”;

(b) de leden 4, 5 en 6 worden vervangen door:

“4. De in aanmerking komende kosten zijn één of meer van de volgende kosten:

- (a) de kosten van investeringen in materiële en immateriële activa; of
- (b) de geraamde loonkosten van als gevolg van een initiële investering gecreëerde banen, berekend over een periode van twee jaar; of
- (c) een combinatie van de in punten a) en b) bedoelde kosten, die echter niet het bedrag uit punt a) of b) overschrijdt, als dit hoger is.

5. Nadat de investering is voltooid, blijft deze gedurende ten minste vijf jaar of, in het geval van kmo's, drie jaar in het betrokken gebied behouden. Een en ander staat er niet aan in de weg dat installaties of uitrusting die in deze periode verouderd of defect raken, worden vervangen, op voorwaarde dat de economische activiteiten gedurende de minimumperiode in het bewuste gebied behouden blijven.

6. De activa zijn nieuw, behalve bij kmo's en voor de overname van een vestiging.”;

(c) het volgende lid 6 bis wordt toegevoegd:

“6 bis. Kosten met betrekking tot de huur/leasing van materiële activa kunnen op de volgende voorwaarden in aanmerking worden genomen:

- (a) voor gronden en gebouwen moet de huur na het verwachte tijdstip van de voltooiing van de investering ten minste vijf jaar blijven doorlopen in het geval van grote ondernemingen en drie jaar in het geval van kmo's;
- (a) voor installaties of machines vindt de huur plaats in de vorm van financiële leasing en houdt deze voor de begunstigde van de steun een verplichting in om de activa na afloop van de leaseovereenkomst te kopen.

In het geval van een initiële investering als bedoeld in artikel 2, punt 49, b), of artikel 2, punt 51, b), worden in beginsel alleen de kosten voor de aankoop van de activa van derden die geen banden met de koper hebben, in aanmerking genomen. Wanneer evenwel een lid van de familie van de oorspronkelijke eigenaar of een werknemer een kleine onderneming overneemt, is de voorwaarde dat de activa worden verworven van derden zonder banden met de koper, niet van toepassing. De transactie vindt op marktvoorwaarden plaats. Indien de verwerving van de activa van een vestiging vergezeld gaat van een aanvullende, voor regionale steun in aanmerking komende investering, worden de in aanmerking komende kosten van die aanvullende investering bijgeteld bij de kosten voor de verwerving van de activa van de vestiging. Indien vóór de verwerving van activa reeds steun is verleend ten behoeve van de verwerving daarvan, worden de kosten van die activa in mindering gebracht op de in aanmerking komende kosten met betrekking tot de verwerving van een vestiging.”;

(d) lid 7 wordt vervangen door:

“7. Voor steun aan grote ondernemingen ten behoeve van een fundamentele verandering in het productieproces liggen de in aanmerking komende kosten hoger dan de in de drie voorafgaande belastingjaren doorgevoerde afschrijving voor de met de te moderniseren activiteit verband houdende activa. Voor steun ten behoeve van diversificatie van een bestaande vestiging liggen de in aanmerking komende kosten ten minste 200 % hoger dan de boekwaarde van de opnieuw gebruikte activa, zoals die in het belastingjaar voorafgaand aan de aanvang van de werkzaamheden is geboekt.”;

(e) lid 8 wordt als volgt gewijzigd:

i) in de eerste alinea wordt punt d) vervangen door:

“d) zij moeten worden opgenomen bij de activa van de steun ontvangende onderneming en moeten gedurende ten minste vijf jaar (drie jaar voor kmo's) verbonden blijven met het project waarvoor de steun wordt verleend.”;

ii) de tweede alinea wordt vervangen door:

“Voor grote ondernemingen komen de kosten van immateriële activa slechts in aanmerking tot 50 % van de totale in aanmerking komende investeringskosten voor de initiële investering. Voor kmo's komt 100 % van de kosten van immateriële activa in aanmerking.”;

(f) in lid 9 worden de punten a) en b) vervangen door:

“a) het investeringsproject levert een nettoverhoging op van het aantal werknemers in de betrokken vestiging ten opzichte van het gemiddelde over de twaalf voorafgaande maanden, nadat het aantal gecreëerde arbeidsplaatsen in mindering is gebracht op het aantal arbeidsplaatsen dat in die periode verloren is gegaan, uitgedrukt in arbeidsjaareenheden;

b) iedere arbeidsplaats wordt binnen drie jaar na de voltooiing van de investering ingevuld;”;

(g) de leden 10 en 11 worden geschrapt;

(h) in lid 12 wordt de eerste zin vervangen door:

“12. De steunintensiteit overschrijdt de maximale steunintensiteit zoals die is vastgesteld op de regionale-steunkaart die van kracht is op het tijdstip van de steunverlening in het betrokken gebied, niet.”;

(i) de leden 14 en 15 worden vervangen door:

“14. De begunstigde van de steun levert een financiële bijdrage van ten minste 25 % van de in aanmerking komende kosten, hetzij uit eigen middelen, hetzij via externe financiering, in een vorm die vrij is van enige steun van de overheid. Het vereiste van een eigen bijdrage van 25 % geldt niet voor investeringssteun die wordt verleend voor investeringen in ultraperifere gebieden in die zin dat een lagere bijdrage noodzakelijk is om de maximale steunintensiteit volledig te kunnen benutten.

15. Voor een initiële investering in verband met projecten voor Europese territoriale samenwerking (ETC) die onder Verordening (EU) nr. 1299/2013 of Verordening (EU) 2021/1059 vallen, is de steunintensiteit van het gebied waarin de initiële investering gevestigd is, van toepassing op alle begunstigden die aan het project deelnemen. Indien de initiële investering in twee of meer steungebieden is gevestigd, is de maximale steunintensiteit de intensiteit die van toepassing is in het steungebied waar het hoogste bedrag aan in aanmerking komende kosten wordt gemaakt. In steungebieden die op grond van artikel 107, lid 3, punt c), van het Verdrag voor steun in aanmerking komen, geldt deze bepaling voor grote ondernemingen alleen indien de initiële investering een nieuwe economische activiteit betreft.”.

(10) In artikel 15, lid 3, wordt de inleidende zin vervangen door:

“3. In dunbevolkte en zeer dunbevolkte gebieden dienen de regelingen voor regionale exploitatiesteun ter voorkoming of vermindering van de ontvolking, onder de volgende voorwaarden:”.

(11) Artikel 17 wordt als volgt gewijzigd:

(a) de leden 2 en 3 worden vervangen door:

“2. De in aanmerking komende kosten zijn één of meer van de volgende kosten:

- a) de kosten van investeringen in materiële en immateriële activa, mits deze niet onder artikel 25 vallen;
- b) de geraamde loonkosten voor rechtstreeks door het investeringsproject gecreëerde banen, berekend over een periode van twee jaar;
- c) een combinatie van een deel van de in punten a) en b) bedoelde kosten, die echter niet het bedrag uit punt a) of b) overschrijdt, als dit hoger is.

3. Om als in aanmerking komende kosten onder de toepassing van dit artikel te kunnen vallen, bestaat een investering in:

- a) een investering in materiële en immateriële activa ten behoeve van de oprichting van een nieuwe vestiging; de uitbreiding van de capaciteit van een bestaande vestiging; de diversificatie van de productie van een vestiging naar producten die voordien niet in de vestiging werden vervaardigd; of een fundamentele wijziging in het volledige productieproces van het product of de producten waarop de investering in de vestiging betrekking heeft; of
- b) een verwerving van activa behorende tot een vestiging die is gesloten of zou zijn gesloten indien zij niet was overgenomen. De enkele verwerving van de aandelen van een onderneming kwalificeert niet als initiële investering. De transactie vindt op marktvoorwaarden plaats. In beginsel worden alleen de kosten voor de aankoop van de activa van derden die geen banden met de koper hebben, in aanmerking genomen. Wanneer evenwel een lid van de familie van de oorspronkelijke eigenaar of een werknemer een kleine onderneming overneemt, is de voorwaarde dat de activa worden verworven van derden zonder banden met de koper, niet van toepassing.

Een vervangingsinvestering is dus geen investering in de zin van dit lid.”;

(b) lid 4 wordt als volgt gewijzigd:

i) punt b) wordt vervangen door:

“b) zij kunnen worden afgeschreven;”;

ii) punt d) wordt vervangen door:

“d) zij worden opgenomen bij de activa van de steun ontvangende onderneming en moeten gedurende ten minste drie jaar verbonden blijven met het project waarvoor de steun wordt verleend.”;

(c) lid 6 wordt als volgt gewijzigd:

i) punt b) wordt vervangen door:

“b) 10 % van de in aanmerking komende kosten in het geval van middelgrote ondernemingen;”;

ii) het volgende punt c) wordt toegevoegd:

“c) wanneer de steunintensiteit wordt berekend op grond van lid 2, punt c), bedraagt de maximale steunintensiteit niet méér dan het gunstigste steunbedrag dat de toepassing van die intensiteit op grond van investeringskosten of loonkosten oplevert.”.

(12) Artikel 21 wordt vervangen door:

“Artikel 21

Risicofinancieringssteun

1. Regelingen voor risicofinanciering ten behoeve van kmo's zijn verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en zijn van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. Lidstaten voeren – rechtstreeks of via een met het beheer belaste entiteit – de risicofinancieringsmaatregel uit via één of meer financiële intermediairs. Lidstaten of met het beheer belaste entiteiten verschaffen financiële intermediairs een overheidsbijdrage overeenkomstig de leden 9 tot en met 13 en de financiële intermediairs doen risicofinancieringsinvesteringen in in aanmerking komende ondernemingen. Lidstaten of met het beheer belaste entiteiten investeren alleen direct in de in aanmerking komende ondernemingen, zonder dat een financiële intermediair daarbij betrokken wordt.

3. In aanmerking komen ondernemingen die op het tijdstip van de initiële risicofinancieringsinvestering niet-beursgenoteerde kmo's zijn en ten minste aan één van de volgende voorwaarden voldoen:

a) zij zijn niet op een markt actief geweest;

b) zij zijn minder dan tien jaar na hun registratie actief geweest op een markt en/of in het geval van innovatieve ondernemingen, zeven jaar na hun eerste commerciële verkoop. Voor in aanmerking komende ondernemingen die de activiteiten van een andere onderneming hebben overgenomen of zijn ontstaan uit een concentratie, in welk geval de periode om in aanmerking te komen ook de activiteiten van die onderneming of van de bij de concentratie betrokken ondernemingen omvat. Voor in aanmerking komende ondernemingen die zich niet hoeven te laten registreren, wordt de periode om in aanmerking te komen geacht aan te vangen hetzij op het tijdstip dat de onderneming haar economische activiteiten aanvangt, hetzij op het tijdstip dat de

onderneming belastingplichtig wordt voor haar economische activiteiten, als dat eerder is;

- c) zij vergen een initiële risicofinancieringsinvestering die, op basis van een ondernemingsplan dat is opgesteld met het oog op een nieuwe economische activiteit, meer bedraagt dan 50 % van de gemiddelde jaaromzet over de voorafgaande vijf jaar. Investerings om de milieuprestaties van de activiteit aanzienlijk te verbeteren overeenkomstig artikel 36, lid 2, en andere ecologisch duurzame investeringen in de zin van artikel 2, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad worden als nieuwe economische activiteiten beschouwd indien de initiële financieringsbehoeften daarvan meer dan [30 %] van de gemiddelde jaaromzet over de voorafgaande vijf jaar bedragen.

4. De risicofinancieringssteun kan ook betrekking hebben op vervolginvesteringen in in aanmerking komende ondernemingen, ook na de in lid 3, punt b), vermelde periode om in aanmerking te komen, mits elk van de volgende voorwaarden is vervuld:

- a) het in lid 8 bedoelde totale bedrag aan risicofinanciering wordt niet overschreden;
- b) in de mogelijkheid van vervolginvesteringen was voorzien in het oorspronkelijke ondernemingsplan;
- c) de onderneming die de vervolginvesteringen ontvangt, is niet verbonden geraakt, in de zin van artikel 3, lid 3, van bijlage I, met een andere onderneming dan de financiële intermediair of de onafhankelijke particuliere investeerder die in het kader van de maatregel risicofinanciering verschaft, tenzij de nieuwe entiteit een kmo is.

5. Risicofinancieringsinvesteringen in in aanmerking komende ondernemingen kunnen de vorm hebben van investeringen van eigen vermogen, quasi-eigenvermogen, leningen, garanties of een mix daarvan.

6. Wanneer garanties worden verstrekt, bedraagt de garantie ten hoogste 80 % van de onderliggende lening.

7. Wanneer risicofinancieringsinvesteringen in de vorm van eigen vermogen en quasi-eigenvermogen plaatsvinden in in aanmerking komende ondernemingen, kan een risicofinancieringsmaatregel alleen vervangingskapitaal betreffen indien dit wordt gecombineerd met nieuw kapitaal dat ten minste 50 % van iedere investeringsronde in de in aanmerking komende ondernemingen vertegenwoordigt.

8. Het totale in lid 5 bedoelde bedrag aan uitstaande risicofinanciering bedraagt bij iedere risicofinancieringsmaatregel ten hoogste 15 miljoen EUR per in aanmerking komende onderneming. Om dit bedrag van de maximale risicofinancieringsinvestering te berekenen, wordt met het volgende rekening gehouden:

- a) in het geval van leningen en als vreemd vermogen gestructureerde investeringen van quasi-eigenvermogen: het nominale bedrag van het instrument;
- b) in het geval van garanties: het nominale bedrag van de onderliggende lening.

9. De aan financiële intermediairs verschaft overheidsbijdrage kan een van de volgende vormen hebben:

- a) eigen vermogen of quasi-eigenvermogen, of een financiële dotatie om risicofinancieringsinvesteringen direct of indirect aan in aanmerking komende ondernemingen te verschaffen,

- b) leningen om – direct of indirect – risicofinancieringsinvesteringen te verschaffen aan in aanmerking komende ondernemingen;
- c) garanties om verliezen te dekken op – direct of indirect – aan in aanmerking komende ondernemingen verschafte risicofinancieringsinvesteringen.

10. Regelingen voor risico-/beloningsverdeling tussen de lidstaat of zijn met het beheer belaste entiteit en de financiële intermediair zijn adequaat en nemen het volgende in acht:

- a) voor risicofinanciering in andere vormen dan garanties: asymmetrische winstdeling krijgt de voorkeur boven neerwaartse bescherming; in het geval van asymmetrische verliesdeling tussen publieke en particuliere investeerders wordt het eerste, voor rekening van de publieke investeerder komende verlies gemaximeerd op 25 % van de totale investering;
- b) voor risicofinancieringssteun in de vorm van garanties wordt het garantiepercentage beperkt tot 80 % en zijn de totale verliezen die een lidstaat op zich neemt, gemaximeerd op 25 % van de onderliggende gegarandeerde portefeuille. Alleen garanties die verwachte verliezen op de onderliggende gegarandeerde portefeuille dekken, kunnen kosteloos worden afgegeven. Indien een garantie ook de dekking van onverwachte verliezen omvat, betaalt de financiële intermediair voor het gedeelte van de garantie dat de onverwachte verliezen dekt, een marktconforme garantiepremie.

11. Indien de aan de financiële intermediair verschafte overheidsbijdrage de vorm heeft van eigenvermogens- en quasi-eigenvermogensinstrumenten als bedoeld in lid 9, punt a), kan ten hoogste 30 % van de totale kapitaalbijdragen van de financiële intermediair en het niet-gestorte toegezegd kapitaal worden gebruikt voor liquiditeitsbeheer.

12. Voor risicofinancieringsmaatregelen die eigenvermogens-, quasi-eigenvermogens- of leningsinvesteringen aan in aanmerking komende ondernemingen moeten verschaffen, dient de aan de financiële intermediair verschafte overheidsbijdrage als hefboom voor aanvullende financiering door onafhankelijke particuliere investeerders op het niveau van de financiële intermediairs of de in aanmerking komende ondernemingen, zodat het totale particuliere deelnemingspercentage de volgende minimumdrempels bereikt:

- a) 10 % van de risicofinancieringsinvestering verschaft aan de in aanmerking komende ondernemingen als bedoeld in lid 3, punt b);
- b) 40 % van de risicofinancieringsinvestering verschaft aan de in aanmerking komende ondernemingen als bedoeld in lid 3, punt b);
- c) 60 % van de risicofinancieringsinvestering verschaft aan in lid 3, punt c), bedoelde, in aanmerking komende ondernemingen en ten behoeve van vervolgrisicofinancieringsinvesteringen in in aanmerking komende ondernemingen na de in lid 3, punt b), vermelde periode om in aanmerking te komen.

Financiering verschaft door onafhankelijke particuliere investeerders die risicofinancieringssteun ontvangen in de vorm van fiscale stimuleringsmaatregelen op grond van artikel 21 bis, wordt niet in aanmerking genomen voor het bereiken van de totale particuliere deelnemingspercentages als bepaald in de eerste alinea.

De in de punten b) en c) van de eerste alinea vermelde particuliere deelnemingspercentages worden voor investeringen in steungebieden die op grond van artikel 107, lid 3, punt a), van het Verdrag zijn aangewezen op een goedgekeurde regionale-steunkaart die op het tijdstip van de verschaffing van de risicofinancieringsinvestering van toepassing is, verlaagd tot 20 % op grond van punt b) en tot 30 % op grond van punt c).

13. Wanneer een risicofinancieringsmaatregel wordt uitgevoerd via een financiële intermediair die zich richt op in aanmerking komende ondernemingen in verschillende ontwikkelingsfasen als bedoeld in de leden 3 en 4, bereikt de financiële intermediair een particulier deelnemingspercentage van ten minste het gewogen gemiddelde op basis van het volume van de individuele investeringen in de onderliggende portefeuille en dat wordt verkregen door de toepassing van de minimale deelnemingspercentages op dergelijke investeringen als bedoeld in lid 12, tenzij de vereiste deelneming van onafhankelijke particuliere investeerders op het niveau van de in aanmerking komende ondernemingen wordt bereikt.

14. Financiële intermediairs en fondsbeheerders worden geselecteerd via een open, transparante en niet-discriminerende procedure in overeenstemming met het toepasselijke Unierecht en nationale recht. Deze procedure is gebaseerd op objectieve criteria met betrekking tot ervaring, deskundigheid en operationele en financiële capaciteit, en neemt de volgende voorwaarden in acht:

- a) zij borgt dat in aanmerking komende financiële intermediairs en fondsbeheerders zijn opgericht in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving;
- b) zij discrimineert niet tussen financiële intermediairs en fondsbeheerders op grond van hun plaats van vestiging of registratie in een lidstaat;
- c) zij kan eisen dat in aanmerking komende financiële intermediairs en fondsbeheerders voldoen aan vooraf vastgestelde criteria die objectief gerechtvaardigd zijn door de aard van de investeringen;
- d) zij zetten in op de vaststelling van adequate regelingen voor risico-/beloningsverdeling als beschreven in lid 10.

15. Risicofinancieringsmaatregelen borgen dat de financiële intermediairs die de overheidsbijdrage ontvangen, winstgedreven beslissingen nemen wanneer zij aan in aanmerking komende ondernemingen risicofinancieringsinvesteringen verschaffen. Aan deze verplichting is voldaan wanneer elk van de volgende voorwaarden is vervuld:

- a) de lidstaat, of de met de uitvoering van de maatregel belaste entiteit, zorgt ervoor dat een boekenonderzoek plaatsvindt om te verzekeren dat de uitvoering van de risicofinancieringsmaatregel volgens een zakelijk verantwoorde investeringsstrategie plaatsvindt, met onder meer een passend beleid inzake risicodiversificatie dat is gericht op het bereiken van economische levensvatbaarheid en van een efficiënte schaal in termen van omvang en geografische spreiding van de betrokken portefeuille investeringen;
- b) aan in aanmerking komende ondernemingen verschaft risicofinanciering is gebaseerd op een levensvatbaar ondernemingsplan, dat nadere gegevens bevat over product, ontwikkeling van verkopen en winstgevendheid, waarbij de financiële levensvatbaarheid vooraf is bepaald;
- c) voor iedere investering van eigen vermogen en quasi-eigen-vermogen is er een heldere en realistische exitstrategie voorhanden.

16. De financiële intermediairs worden beheerd op zakelijke basis. Dit vereiste is vervuld wanneer de financiële intermediair en, afhankelijk van het soort risicofinancieringsmaatregel, de fondsbeheerder voldoen aan de volgende voorwaarden:

- a) zij zijn wettelijk of contractueel verplicht overeenkomstig goede praktijken met de nodige professionele zorgvuldigheid en te goeder trouw te handelen en belangenconflicten te vermijden; wettelijk toezicht is van toepassing;

- b) hun vergoeding is marktconform. Aan dit vereiste wordt geacht te zijn voldaan zolang zij worden geselecteerd via een open, transparante en niet-discriminerende selectieprocedure overeenkomstig lid 14;
- c) zij ontvangen een prestatieafhankelijke vergoeding of dragen een deel van de investeringsrisico's door hun eigen middelen mee te investeren, zodat hun belangen steeds gelijklopen met die van de lidstaat of diens met het beheer belaste entiteit;
- d) zij bepalen investeringsstrategie, criteria en voorgenomen tijdschema voor investeringen;
- e) de investeerders kunnen vertegenwoordigd zijn in de bestuursorganen van het investeringsfonds, zoals de raad van toezicht of het adviescomité.

17. In een risicofinancieringsmaatregel waarbij risicofinancieringsinvesteringen aan in aanmerking komende ondernemingen worden verschaft in de vorm van garanties, leningen of als vreemd vermogen gestructureerde quasi-eigenvermogensinvesteringen, voert de financiële intermediair risicofinancieringsinvesteringen in in aanmerking komende ondernemingen uit die zonder de steun niet of in beperktere mate of op een andere wijze zouden zijn verricht. De financiële intermediair is in staat aan te tonen dat hij een mechanisme hanteert dat ervoor zorgt dat alle voordelen zo veel mogelijk aan de uiteindelijke begunstigden worden doorgegeven in de vorm van hogere volumes aan financiering, een hoger risicoprofiel van de portefeuille, lagere eisen inzake zekerheden, lagere garantiepremies of lagere rentepercentages.

18. Risicofinancieringsmaatregelen waarbij risicofinancieringsinvesteringen worden verschaft aan kmo's die niet voldoen aan de in lid 3 vastgestelde voorwaarden, zijn verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en zijn van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

- a) op het niveau van de kmo's: de steun voldoet aan de voorwaarden van Verordening (EU) nr. 1407/2013 van de Commissie*, Verordening (EU) nr. 1408/2013 van de Commissie** of Verordening (EU) nr. 717/2014 van de Commissie***, al naargelang;
- b) alle in dit artikel vastgestelde voorwaarden zijn vervuld, behalve de voorwaarden van de leden 3, 4, 8, 12 en 13;
- c) voor risicofinancieringsmaatregelen die risicofinancieringsinvesteringen in de vorm van eigenvermogen, quasi-eigenvermogen of leningen aan in aanmerking komende ondernemingen verschaffen: de maatregel dient als hefboom voor aanvullende financiering van onafhankelijke particuliere investeerders op het niveau van de financiële intermediairs of de kmo's, zodat het totale particuliere deelnemingspercentage ten minste 60 % van de aan de kmo's verschaft risicofinanciering bedraagt.

* Verordening (EU) nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PB L 352 van 24.12.2013, blz. 1).

** Verordening (EU) nr. 1408/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PB L 352 van 24.12.2013, blz. 9).

*** Verordening (EU) nr. 717/2014 van de Commissie van 27 juni 2014 inzake de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun in de visserij- en aquacultuursector (PB L 190 van 28.6.2014, blz. 45).”.

(13) Het volgende artikel 21 bis wordt ingevoegd:

“Artikel 21 bis

Risicofinancieringssteun in de vorm van fiscale stimuleringsmaatregelen voor particuliere investeerders

1. Steunregelingen voor risicofinanciering ten behoeve van kmo's in de vorm van fiscale stimuleringsmaatregelen voor onafhankelijke particuliere investeerders die natuurlijke personen zijn die risicofinanciering direct of indirect aan in aanmerking komende ondernemingen verschaffen, zijn verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en zijn van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. In aanmerking komen ondernemingen zoals die zijn bepaald door artikel 21, leden 3 en 4. De totale risicofinancieringsinvestering die op grond van artikel 21 en op grond van dit artikel voor elke in aanmerking komende onderneming wordt verschaft, overschrijdt het in artikel 21, lid 8, vastgestelde maximale steunbedrag niet.

3. Ingeval de onafhankelijke particuliere investeerder risicofinanciering indirect via een financiële intermediair verschaft, heeft de in aanmerking komende investering de vorm van de verwerving van aandelen of deelnemingen in de financiële intermediair, die op zijn beurt risicofinancieringsinvesteringen aan in aanmerking komende investeringen verschaft in de vormen en op de voorwaarden als bepaald in artikel 21, leden 5 tot en met 8. Fiscale stimuleringsmaatregelen kunnen niet worden verleend voor de diensten die de financiële intermediair of de beheerders ervan verrichten.

4. Ingeval de onafhankelijke particuliere investeerder risicofinanciering rechtstreeks aan de in aanmerking komende onderneming verschaft, vormt alleen de verwerving van volledig risicodragende door een in aanmerking komende onderneming uitgegeven gewone aandelen een in aanmerking komende investering. Die aandelen worden ten minste drie jaar aangehouden. Vervangingskapitaal valt alleen onder de voorwaarden van artikel 21, lid 7. Verliezen uit de vervreemding van de aandelen kunnen met de inkomstenbelasting worden verrekend. In het geval van een vermindering van de dividendbelasting kunnen alle over kwalificerende aandelen ontvangen dividenden volledig van de inkomstenbelasting worden vrijgesteld. Ook kan in het geval van een vermindering van de vermogenswinstbelasting alle winst uit de verkoop van kwalificerende aandelen volledig van de vermogenswinstbelasting worden vrijgesteld. Bovendien kan de vermogenswinstbelasting over de vervreemding van kwalificerende aandelen worden uitgesteld indien deze binnen één jaar opnieuw in nieuwe kwalificerende aandelen wordt geïnvesteerd.

5. De maximale belastingvermindering ligt niet hoger dan de maximale belastingverplichting van de onafhankelijke particuliere investeerder voor de belasting waarop de vermindering van toepassing is. Om een adequate deelneming van de onafhankelijke particuliere investeerder, overeenkomstig artikel 21, lid 12, te borgen, overschrijdt de belastingvermindering de volgende maximumdrempels niet:

- a) 50 % van de in aanmerking komende investering door de onafhankelijke particuliere investeerder indien de uiteindelijke begunstigden onder artikel 21, lid 3, punt a), vallen;

- b) 35 % van de in aanmerking komende investering door de onafhankelijke particuliere investeerder indien de uiteindelijke begunstigden onder artikel 21, lid 3, punt b), vallen;
- c) 20 % van de in aanmerking komende investering door de onafhankelijke particuliere investeerder indien de uiteindelijke begunstigden onder artikel 21, lid 3, punt c), vallen, of voor in aanmerking komende vervolginvesteringen na afloop van de in artikel 21, lid 3, punt b), vermelde periode om in aanmerking te komen;

De in de punten b) en c) van de eerste alinea vermelde drempels voor belastingvermindering kunnen voor investeringen in steungebieden die op grond van artikel 107, lid 3, punt a), van het Verdrag zijn aangewezen op een goedgekeurde regionale-steunkaart, worden verhoogd tot 50 % op grond van punt b) en tot 35 % op grond van punt c).”.

(14) Artikel 22 wordt als volgt gewijzigd:

(a) lid 2 wordt vervangen door:

“2. In aanmerking komt elke niet-beursgenoteerde kleine onderneming tot vijf jaar na haar registratie die aan de volgende voorwaarden voldoet:

- a) zij heeft niet de activiteit van een andere onderneming overgenomen;
- b) zij heeft nog geen winst uitgekeerd, en
- c) zij is niet ontstaan uit een concentratie.

Voor in aanmerking komende ondernemingen die zich niet hoeven te laten registreren, wordt de periode van vijf jaar om in aanmerking te komen, geacht aan te vangen hetzij op het tijdstip dat de onderneming haar economische activiteiten aanvangt, hetzij op het tijdstip dat de onderneming belastingplichtig wordt voor haar economische activiteiten, als dat eerder is.

In afwijking van de eerste alinea, punt c), worden ondernemingen die ontstaan uit een concentratie van ondernemingen die op grond van dit artikel voor steun in aanmerking komen, ook als in aanmerking komende ondernemingen beschouwd tot vijf jaar vanaf de registratie van de oudste onderneming die bij de concentratie betrokken is.”;

(b) het volgende lid 6 wordt toegevoegd:

“6. Naast de in de leden 3 tot en met 5 van dit artikel bedoelde bedragen kan starterssteun de vorm hebben van een overdracht van intellectuele-eigendomsrechten (IPR) en daarmee samenhangende toegangsrechten door een onderzoeksorganisatie waar de onderliggende intellectuele-eigendomsrechten zijn ontwikkeld, indien die overdracht:

- a) gebeurt aan een kleine en innovatieve onderneming;
- b) noodzakelijk is om een nieuw product of een nieuwe dienst op de markt te brengen, en
- c) de waarde van de intellectuele-eigendomsrechten tegen marktprijzen wordt vastgesteld, hetgeen het geval is indien deze volgens een van de volgende methoden wordt bepaald:
 - i) het bedrag is bepaald via een open, transparante en niet-discriminerende concurrerende verkoopprocedure;
 - ii) een taxatie van een onafhankelijke deskundige bevestigt dat het bedrag ten minste gelijk is aan de marktprijs;
 - iii) het bedrag de uitkomst is van arm's length-onderhandelingen tussen de onderzoeksorganisatie en de start-up;

- iv) in gevallen waarin de start-up een voorkeurrecht heeft ten aanzien van intellectuele-eigendomsrechten die in samenwerking met de onderzoeksorganisatie tot stand zijn gekomen, indien de onderzoeksorganisatie een wederzijds recht uitoefent om derde partijen om een economisch voordeliger bod te vragen zodat de samenwerkende start-up zijn bod daarmee in lijn moet brengen.

Het absolute bedrag van de waarde van een – zowel financiële als niet-financiële – bijdrage van de start-up in de kosten van de activiteiten van de onderzoeksorganisatie die de betrokken intellectuele-eigendomsrechten hebben opgeleverd, kan op de marktprijs in mindering worden gebracht.

Hoewel de waarde van de intellectuele-eigendomsrechten die is bepaald zoals hierboven omschreven, meer dan 0,8 miljoen EUR kan bedragen, mag het aanvullende steunbedrag op grond van dit lid niet meer dan 0,8 miljoen EUR bedragen. Onder het aanvullende steunbedrag wordt verstaan de waarde van de overgedragen intellectuele-eigendomsrechten die is bepaald zoals hierboven omschreven, met inbegrip van de bovengenoemde vermindering, die niet wordt gedekt door eigen vermogen en/of andere middelen.”;

(15) In artikel 23, lid 2, wordt de tweede alinea vervangen door:

“De steunmaatregel kan de vorm aannemen van fiscale stimuleringsmaatregelen voor onafhankelijke particuliere investeerders die natuurlijke personen zijn, ten behoeve van hun via een alternatief handelsplatform verlopende risicofinancieringsinvesteringen in in aanmerking komende ondernemingen op de in artikel 21 bis, leden 2 en 5, vastgestelde voorwaarden.”.

(16) Artikel 24 wordt als volgt gewijzigd:

- (a) de leden 2 en 3 worden vervangen door:

“2. De in aanmerking komende kosten zijn:

- (a) de kosten voor de initiële screening en het formele boekenonderzoek die door beheerders van financiële intermediairs of investeerders worden uitgevoerd om in aanmerking komende ondernemingen te selecteren overeenkomstig de artikelen 21, 21 bis en 22;
- (b) de kosten voor beleggingsonderzoek in de zin van artikel 36, lid 1, van Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/565 van de Commissie* in een overeenkomstig de artikelen 21, 21 bis en 22 in aanmerking komende individuele onderneming, mits dit onderzoek publiek wordt verspreid en, indien het onder de cliënten van de verrichters van beleggingsonderzoek is verspreid vóór de publieke verspreiding ervan, publiek wordt verspreid in dezelfde vorm en uiterlijk drie maanden na de eerste verspreiding onder cliënten.

3. Het in lid 2, punt b), bedoelde beleggingsonderzoek voldoet aan de voorwaarden van de artikelen 36 en 37 van Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/565 van de Commissie.

* Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/565 van de Commissie van 25 april 2016 houdende aanvulling van Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de door beleggingsondernemingen in acht te nemen organisatorische eisen en voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening en wat betreft de definitie van begrippen voor de toepassing van genoemde richtlijn (PB L 87 van 31.3.2017, blz. 1).”;

- (b) het volgende lid 4 wordt toegevoegd:

“4. De steunintensiteit bedraagt ten hoogste 50 % van de in aanmerking komende kosten.”.

- (17) Artikel 25 wordt als volgt gewijzigd:
- (a) in lid 3 wordt punt e) vervangen door:
 - “e) bijkomende algemene kosten en andere operationele uitgaven, waaronder die voor materiaal, leveranties en dergelijke producten, die rechtstreeks uit het project voortvloeien; onverminderd artikel 7, lid 1, derde zin, kunnen indirecte O&O-projectkosten ook worden berekend op basis van een vereenvoudigde kostenbenadering in de vorm van een vast percentage tot [15 %], dat wordt toegepast op de totale in aanmerking komende directe O&O-projectkosten. In dat geval omvatten de beide categorieën van directe en indirecte kosten, vastgesteld op basis van normale boekhoudkundige praktijken, alleen de in de punten a) tot en met d) vermelde in aanmelding komende O&O-projectkosten, en worden zij goed onderbouwd.”;
 - (b) lid 6, punt b), wordt als volgt gewijzigd:
 - i) punt ii) wordt vervangen door:
 - “ii) de projectresultaten ruim worden verspreid via conferenties, publicaties, open access-repositories, of gratis of opensource-software;”;
 - ii) het volgende punt iii) wordt toegevoegd:
 - “iii) de begunstigde verbindt zich ertoe de onderzoeksresultaten ruim te verspreiden, ook indien de begunstigde zich ertoe verbindt om voor onderzoeksresultaten van gesteunde O&O-projecten die door intellectuele-eigendomsrechten worden beschermd, tijdig licenties tegen marktprijs en op niet-exclusieve en niet-discriminerende basis beschikbaar te stellen voor gebruik door geïnteresseerde partijen in de EER.”.
- (18) Het volgende artikel 26 bis wordt ingevoegd:

“Artikel 26 bis

Investeringssteun voor test- en experimenteerinfrastructuur

1. Steun voor de bouw of het upgraden van test- en experimenteerinfrastructuur is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.
2. De prijs die voor de exploitatie of het gebruik van de infrastructuur wordt berekend, stemt overeen met een marktprijs of is, bij gebreke van een marktprijs, een afspiegeling van de kosten ervan, plus een redelijke marge.
3. Toegang tot de infrastructuur staat open voor meerdere gebruikers en wordt op transparante en niet-discriminerende basis verleend. Ondernemingen die ten minste 10 % van de investeringskosten van de infrastructuur hebben gefinancierd, kunnen preferente toegang krijgen op gunstigere voorwaarden. Om overcompensatie te vermijden, is deze toegang evenredig aan de bijdrage van de onderneming in de investeringskosten en worden deze voorwaarden publiek beschikbaar gesteld.
4. De in aanmerking komende kosten zijn de kosten van de investeringen in immateriële en materiële activa.
5. De steunintensiteit bedraagt ten hoogste 25 % van de in aanmerking komende kosten.”.

- (19) Artikel 27 wordt als volgt gewijzigd:

(a) lid 2 wordt vervangen door:

“2. Investeringssteun voor het innovatiecluster wordt uitsluitend toegekend aan de entiteit die eigenaar is van de clusterfaciliteiten. Exploitatiesteun voor het innovatiecluster wordt uitsluitend aan de eigenaar van de faciliteiten toegekend tenzij de faciliteiten tegen een marktvergoeding worden verhuurd aan een entiteit die het cluster exploiteert en het financiële risico van de exploitatie ervan draagt. In dat laatste geval wordt de exploitatiesteun uitsluitend toegekend aan de entiteit die het innovatiecluster voor eigen risico exploiteert. In gevallen waarin de clusterexploitant ook de eigenaar van het cluster is of een gebruiker van het cluster, of beide, en in gevallen waarin de exploitant van het cluster een consortium is van spelers zonder afzonderlijke rechtspersoonlijkheid, wordt voor de financiering, kosten en inkomsten van de activiteiten als clusterexploitant een van alle overige soorten activiteiten van dezelfde rechtspersoon gescheiden boekhouding gevoerd, op basis van consequent toegepaste en objectief te rechtvaardigen beginselen van kostprijsadministratie.”;

(b) lid 4 wordt vervangen door:

“4. De vergoedingen die voor het gebruik van de faciliteiten van het cluster en voor deelname aan de activiteiten van het cluster worden berekend, stemmen overeen met de marktprijs of weerspiegelen de kosten ervan, plus een redelijke marge.”.

(20) In artikel 28, lid 2, wordt punt c) vervangen door:

“c) de kosten verbonden aan innovatieadviesdiensten en diensten inzake innovatieondersteuning, met inbegrip van de diensten die worden geleverd door organisaties voor onderzoek en kennisverspreiding, onderzoeksinfrastructuur, test- en experimenteerinfrastructuur of innovatieclusters.”.

(21) Artikel 36 wordt als volgt gewijzigd:

(a) de titel en lid 1 worden vervangen door:

“Artikel 36

Investeringssteun ten behoeve van milieubescherming, daaronder begrepen klimaatbescherming

1. Investeringssteun ten behoeve van klimaatbescherming, daaronder begrepen klimaatbescherming, is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.”;

(b) het volgende lid 1 bis wordt ingevoegd:

“1 bis. Dit artikel is niet van toepassing op maatregelen waarvoor specifiekere regels in artikel 36 bis, artikel 36 ter en de artikelen 38 tot en met 48 zijn vastgesteld. Dit artikel is evenmin van toepassing op investeringen in uitrusting, machines en industriële productie die van fossiele brandstoffen gebruikmaken, met uitzondering van die welke van aardgas gebruikmaken. Dit artikel is van toepassing op investeringen in uitrusting, machines en industriële productie die van waterstof gebruikmaken, voor zover de gebruikte waterstof als hernieuwbare waterstof of als koolstofarme waterstof kwalificeert. In dat geval ziet de lidstaat erop toe dat het vereiste om hernieuwbare waterstof [of koolstofarme waterstof] te gebruiken, in acht wordt genomen gedurende de hele economische levensduur van de investering.”;

(c) lid 2 wordt als volgt gewijzigd:

i) de punten a) en b) worden vervangen door:

- “a) zij stelt de begunstigde of een andere entiteit in staat het uit hun activiteiten voortvloeiende niveau van milieubescherming te verhogen door verder te gaan dan de geldende Unienormen, ongeacht of er nationale normen bestaan die strenger zijn dan de Unienormen; of
- b) zij stelt de begunstigde of een andere entiteit, bij ontstentenis van Unienormen, in staat het uit hun activiteiten voortvloeiende niveau van milieubescherming te verhogen; of”;
- ii) het volgende punt c) wordt toegevoegd:
- “c) zij stelt de begunstigde of een andere entiteit in staat het niveau van milieubescherming te verhogen dat voortvloeit uit activiteiten die Unienormen in acht nemen die nog niet van kracht zijn.”;
- (d) de volgende leden 2 bis en 2 ter worden ingevoegd:

“2 bis. Investeringskosten in koolstofafvang en koolstofgebruik of -opslag (“CCUS”) voldoen aan elk van de volgende voorwaarden:

- (a) de afvang, het vervoer en het gebruik of de opslag van CO₂, met inbegrip van individuele onderdelen van de CCUS-keten, zijn geïntegreerd in een volledige CCS-, CCU- of CCUS-keten;
- (b) de netto contante waarde (“NPV”) van het investeringsproject over de economische levensduur ervan is negatief. Om de NPV van het project te berekenen worden de vermeden kosten van CO₂-emissies in aanmerking genomen;
- (c) de investeringskosten houden geen verband met de CO₂ uitstotende installatie (industriële installatie of energiecentrale), maar uitsluitend met het CCUS-project.

2 ter. Wanneer de steun inzet op reductie van directe emissies, met name broeikasgasemissies, worden die reducties niet gecompenseerd door stijgingen van indirecte emissies als gevolg van hetzelfde project.”;

- (e) lid 3 wordt vervangen door:

“3. Er wordt geen steun worden verleend wanneer de investeringen worden uitgevoerd om ervoor te zorgen dat ondernemingen gewoonweg voldoen aan van kracht zijnde Unienormen. Steun om ondernemingen aan te moedigen nieuwe, nog niet van kracht zijnde Unienormen in acht te nemen die het niveau van milieubescherming doen toenemen, kan op grond van dit artikel worden toegekend mits de Unienorm is vastgesteld en de investering waarvoor steun wordt toegekend, ten minste 18 maanden vóór de datum van inwerkingtreding van de betrokken norm is uitgevoerd en voltooid.”;

- (f) lid 4 wordt geschrapt;

- (g) lid 5 wordt vervangen door:

“5. De in aanmerking komende kosten zijn de extra kosten voor milieu-investeringen die zijn bepaald door de investeringskosten af te zetten tegen die van een investering in een nulscenario dat zonder de steun zou zijn uitgevoerd, en wel als volgt:

- a) indien het nulscenario bestaat in een minder milieuvriendelijke investering die overeenstemt met de gangbare zakelijke praktijk in de sector of voor de betrokken activiteit, bestaan de in aanmerking komende kosten uit het verschil tussen de kosten van de investering en de kosten van de investering in het nulscenario;
- b) indien het nulscenario erin bestaat dat dezelfde investering op een later tijdstip plaatsvindt, bestaan de in aanmerking komende kosten uit het verschil tussen de

kosten van de investering en de NPV van de kosten van de investering in het nulscenario, gediscoteerd naar het tijdstip dat de gesteunde investering zou worden verricht;

- c) indien het nulscenario ertoe zou leiden dat de bestaande installaties en uitrusting in bedrijf worden gehouden, bestaan de in aanmerking komende kosten uit het verschil tussen de kosten van de investering en de NPV van de onderhouds-, reparatie- en moderniseringskosten van de investering in het nulscenario, gediscoteerd naar het tijdstip dat de gesteunde investering zou worden verricht;
- d) ingeval uitrusting onder leasingovereenkomsten valt, bestaan de in aanmerking komende kosten uit het verschil in NPV tussen de leasing van die uitrusting en de leasing van de uitrusting die zou zijn gebruikt zonder de steun; de leasingkosten omvatten geen kosten met betrekking tot de exploitatie van de uitrusting of installatie (brandstofkosten, verzekering, onderhoud, andere verbruiksgoederen), ongeacht of deze deel uitmaken van het leasingcontract.

In alle in de punten a) tot en met d) vermelde situaties stemt het nulscenario overeen met een investering met een vergelijkbare outputcapaciteit en economische levensduur die toepasselijke Unienormen in acht neemt, en met name voorwaarden inzake broeikasgasemissies. Het nulscenario is geloofwaardig in het licht van wettelijke vereisten, marktvoorwaarden en prikkels gegenereerd door het EU ETS-systeem.

Indien de investering bestaat in een uitbreidingsinvestering van een reeds bestaande faciliteit waarvoor er geen minder milieuvriendelijke investering in een nulscenario is, zijn de in aanmerking komende kosten de totale kosten met betrekking tot milieubescherming.

De in aanmerking komende kosten kunnen kosten omvatten voor de bouw van specifieke infrastructuur en opslagfaciliteiten voor hernieuwbare en koolstofarme waterstof en restwarmte die nodig zijn om het in de leden 2 en 2 bis bedoelde niveau van milieubescherming te verhogen. De kosten die niet rechtstreeks verband houden met het behalen van een hoger niveau van milieubescherming, komen niet in aanmerking.”;

(h) lid 6 wordt vervangen door:

“6. De steunintensiteit bedraagt ten hoogste 40 % van de in aanmerking komende kosten. Indien de investering leidt tot nul directe emissies, kan de steunintensiteit tot 50 % bedragen.”;

(i) de volgende leden 6 bis en 6 ter worden ingevoegd:

“6 bis. In het geval van investeringen met betrekking tot CCUS bedraagt de steunintensiteit maximaal 20 %.

6 ter. De steunintensiteit kan tot 100 % van de in aanmerking komende kosten bedragen indien steun wordt toegekend via een concurrerende biedprocedure in de zin van artikel 2, punt 38, die aan elk van de volgende aanvullende voorwaarden voldoet:

- a) de steunverlening is gebaseerd op heldere, transparante en niet-discriminerende subsidiabiliteits- en selectiecriteria;
- b) de selectiecriteria zijn in hoofdzaak gebaseerd op het ingediende bod of de clearingprijs;
- c) de selectiecriteria kunnen ook betrekking hebben op andere aspecten, en met name ecologische, technologische, geografische of sociale aspecten, mits deze verband houden met de doelstelling van de maatregel. [Het ingediende bod of de clearingprijs telt voor ten minste 75 % mee in de weging van de selectiecriteria.]”.

(22) Artikel 36 bis wordt vervangen door:

“Artikel 36 bis

Investeringssteun voor oplaad- of tankinfrastructuur

1. Investeringssteun voor de oplaad- of tankinfrastructuur voor de levering van energie voor vervoersdoeleinden aan schone of emissievrije vervoermiddelen is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. Dit artikel betreft uitsluitend steun toegekend voor oplaad- of tankinfrastructuur die vervoermiddelen voorziet van elektriciteit of hernieuwbare of koolstofarme waterstof voor vervoersdoeleinden. De lidstaat ziet erop toe dat het vereiste om hernieuwbare of koolstofarme waterstof te leveren in acht wordt genomen gedurende de hele economische levensduur van de investering. Dit artikel laat de mogelijkheid onverlet om steun toe te kennen voor investeringen ten behoeve van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen als onderdeel van haveninfrastructuur in de zin van de artikelen 56 ter en 56 quater.

3. De in aanmerking komende kosten zijn de kosten voor de bouw, de installatie, upgrade of uitbreiding van de oplaad- of tankinfrastructuur. Die kosten kunnen de kosten omvatten voor de oplaad- of tankinfrastructuur zelf, de installatie of verbetering van elektrische of andere onderdelen, met inbegrip van elektriciteitskabels en transformatoren die nodig zijn voor de aansluiting van de oplaad- of tankinfrastructuur op het net of op een lokale productie- of opslageenheid voor elektriciteit of waterstof, alsmede de desbetreffende technische uitrusting, civieltechnische werken, terrein- of wegaanpassingen, installatiekosten en kosten voor het verkrijgen van de nodige vergunningen.

De investeringskosten kunnen ook de investeringskosten omvatten van geïntegreerde on-site productie van hernieuwbare elektriciteit of de investeringskosten van opslageenheden voor de opslag van hernieuwbare elektriciteit of hernieuwbare of koolstofarme waterstof. De piekcapaciteit van de geïntegreerde on-site productie-eenheid voor hernieuwbare elektriciteit bedraagt niet meer dan het maximale uitgangsvermogen van de oplaadinfrastructuur waarop deze is aangesloten.

4. Steun op grond van dit artikel wordt toegekend via een concurrerende biedprocedure in de zin van artikel 2, punt 38, die aan elk van de volgende aanvullende voorwaarden voldoet:

- (a) de steunverlening is gebaseerd op heldere, transparante en niet-discriminerende subsidiabiliteits- en selectiecriteria;
- (b) de selectiecriteria zijn in hoofdzaak gebaseerd op het ingediende bod of de clearingprijs;
- (c) de selectiecriteria kunnen ook betrekking hebben op andere aspecten, en met name ecologische, technologische, geografische of sociale aspecten, mits deze verband houden met de doelstelling van de maatregel. Het ingediende bod of de clearingprijs telt voor ten minste 75 % mee in de weging van de selectiecriteria.

5. De steunintensiteit kan tot 100 % van de in aanmerking komende kosten bedragen.

6. De steun die aan één van de begunstigden wordt toegekend, bedraagt niet meer dan 40 % van het totale budget van de betrokken regeling.

7. Indien de oplaad- of tankinfrastructuur open staat voor toegang door andere gebruikers dan de begunstigde of begunstigden van de steun, wordt steun alleen toegekend voor de bouw, installatie, upgrade of uitbreiding van oplaad- of tankinfrastructuur die voor het publiek

toegankelijk is en gebruikers niet-discriminerende toegang biedt, onder meer wat betreft tarieven, authenticatie- en betaalmethoden en andere gebruiksvoorwaarden. De vergoedingen die gebruikers niet zijnde de begunstigde of begunstigten van de steun worden berekend voor het gebruik van de oplaad- of tankinfrastructuur, stemmen overeen met marktprijzen.

8. De noodzaak van de steun om de uitrol van oplaad- of tankinfrastructuur van dezelfde categorie te stimuleren, wordt aangetoond aan de hand van een voorafgaande open publieke consultatie of een onafhankelijke marktstudie. Met name wordt aangetoond dat waarschijnlijk geen dergelijke infrastructuur binnen drie jaar na de bekendmaking van de steunmaatregel op commerciële voorwaarden zal worden uitgerold.

De in de eerste alinea vastgestelde verplichting om een voorafgaande open publieke consultatie of een onafhankelijke marktstudie uit te voeren, geldt niet voor steun voor de bouw, installatie, upgrade of uitbreiding van oplaad- of tankinfrastructuur die niet voor het publiek toegankelijk is.

9. In afwijking van lid 8 wordt de noodzaak van steun voor oplaad- of tankinfrastructuur voor wegvoertuigen aangenomen indien uitsluitend door elektriciteit aangedreven vervoermiddelen (voor oplaadinfrastructuur) of vervoermiddelen die ten minste gedeeltelijk door waterstof worden aangedreven (voor tankinfrastructuur) telkens minder dan 2 % uitmaken van het totale aantal vervoermiddelen van dezelfde categorie die in de desbetreffende lidstaat zijn geregistreerd. Voor de toepassing van dit lid worden personenauto's en lichte bedrijfsvoertuigen geacht deel uit te maken van dezelfde categorie vervoermiddelen.

10. Concessies of andere vormen van toewijzing aan een derde om de gesteunde oplaad- of tankinfrastructuur te exploiteren, worden toegewezen op concurrerende, transparante en niet-discriminerende basis, met inachtneming van de geldende aanbestedingsregels.”.

(23) Het volgende artikel 36 ter wordt ingevoegd:

“Artikel 36 ter

Investeringssteun voor de aanschaf van schone of emissievrije vervoermiddelen en voor de retrofitting van vervoermiddelen

1. Investeringssteun voor de aanschaf van schone of emissievrije vervoermiddelen en voor de retrofitting van vervoermiddelen, waardoor deze als emissievrije vervoermiddelen of schone vervoermiddelen kwalificeren, is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. Steun wordt toegekend voor de aanschaf of de leasing voor een periode van ten minste twaalf maanden van schone of emissievrije vervoermiddelen voor wegvervoer, spoorvervoer, vervoer over de binnenwateren en zeevervoer die ten minste gedeeltelijk worden aangedreven door elektriciteit of door waterstof, en voor de retrofitting van vervoermiddelen, waardoor deze als emissievrije vervoermiddelen of schone vervoermiddelen kunnen kwalificeren.

3. De in aanmerking komende kosten zijn de volgende:

- (a) voor investeringen die bestaan in de aanschaf van schone of emissievrije vervoermiddelen: de extra investeringskosten van de aanschaf van het schone of het emissievrije vervoermiddel zijn de in aanmerking komende kosten. Deze worden berekend als het verschil tussen de investeringskosten voor de aanschaf van het schone of het emissievrije vervoermiddel en de investeringskosten voor de aanschaf van een vervoermiddel van dezelfde categorie dat aan Unienormen voldoet en dat zonder de steun zou zijn aangeschaft;

- (b) voor investeringen die bestaan in de leasing van schone of emissievrije vervoermiddelen: de extra kosten van de leasing van het schone of het emissievrije vervoermiddel zijn de in aanmerking komende kosten. Deze worden berekend als het verschil tussen de NPV van de leasing van het schone of het emissievrije vervoermiddel en de NPV van de leasing van een vervoermiddel van dezelfde categorie dat aan Unienormen voldoet en dat zonder de steun zou zijn geleased. Om de in aanmerking komende kosten te bepalen, worden de exploitatiekosten van de exploitatie van het vervoermiddel, daaronder begrepen, energiekosten, verzekeringskosten en onderhoudskosten, niet in aanmerking genomen, ongeacht of deze deel uitmaken van de leasingkosten;
- (c) voor investeringen die bestaan in de retrofitting van vervoermiddelen, waardoor deze als schone of emissievrije vervoermiddelen kunnen kwalificeren: de kosten van de retrofitting zijn de in aanmerking komende kosten.

4. Steun op grond van dit artikel wordt toegekend via een concurrerende biedprocedure in de zin van artikel 2, punt 38, die aan elk van de volgende aanvullende voorwaarden voldoet:

- (a) de steunverlening is gebaseerd op heldere, transparante en niet-discriminerende subsidiabiliteits- en selectiecriteria;
- (b) de selectiecriteria zijn in hoofdzaak gebaseerd op het ingediende bod of de clearingprijs;
- (c) de selectiecriteria kunnen ook betrekking hebben op andere aspecten, en met name ecologische, technologische, geografische of sociale aspecten, mits deze verband houden met de doelstelling van de maatregel. Het ingediende bod of de clearingprijs telt voor ten minste 75 % mee in de weging van de selectiecriteria.

5. In afwijking van lid 4 kan steun op grond van dit artikel die is toegekend aan een onderneming waaraan overeenkomstig de regels van Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad* een openbare-dienstcontract is gegund, worden toegekend zonder een concurrerende biedprocedure.

6. De steunintensiteit bedraagt ten hoogste:

- (a) 100 % van de in aanmerking komende kosten voor de aanschaf of de leasing van emissievrije vervoermiddelen of de retrofitting van vervoermiddelen waardoor deze als emissievrije vervoermiddelen kunnen kwalificeren;
- (b) 60 % van de in aanmerking komende kosten voor de aanschaf of de leasing van schone vervoermiddelen of de retrofitting van vervoermiddelen waardoor deze als schone vervoermiddelen kunnen kwalificeren.

7. Voor de leasing van schone of emissievrije vervoermiddelen wordt geen steun toegekend indien de onderneming waarbij de vervoermiddelen worden geleased, steun heeft ontvangen voor de aanschaf van de geleasede schone of emissievrije vervoermiddelen.

* Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad (PB L 315 van 3.12.2007, blz. 1).”.

(24) Artikel 37 wordt geschrapt.

(25) Artikel 38 wordt als volgt gewijzigd:

- (a) lid 2 wordt vervangen door:

“2. Op grond van dit artikel wordt geen steun toegekend voor investeringen om ervoor te zorgen dat ondernemingen voldoen aan reeds vastgestelde Unienormen, zelfs al zijn die nog niet van kracht.”;

(b) de volgende leden 2 bis en 2 ter worden ingevoegd:

“2 bis. In afwijking van lid 2 kan op grond van dit artikel steun worden toegekend voor het verbeteren van de energie-efficiëntie van gebouwen om te voldoen aan reeds vastgestelde maar nog niet in werking getreden Unienormen, mits de investering ten minste 18 maanden vóór de inwerkingtreding van de norm is uitgevoerd en voltooid.

2 ter. Dit artikel geldt niet voor steun ten behoeve van warmtekrachtkoppeling en steun voor stadsverwarming of stadskoeling.”;

(c) lid 3 wordt vervangen door:

“3. De in aanmerking komende kosten zijn de bijkomende investeringskosten die nodig zijn om het hogere niveau aan energie-efficiëntie te behalen. Zij worden vastgesteld door de investeringskosten te vergelijken met die van een investering in een nulscenario die zonder de steun zou zijn uitgevoerd, en wel als volgt:

- a) indien het nulscenario bestaat in een minder energie-efficiënte investering die overeenstemt met de gangbare zakelijke praktijk in de sector of voor de betrokken activiteit, bestaan de in aanmerking komende kosten uit het verschil tussen de kosten van de investering en de kosten van de investering in het nulscenario;
- b) indien het nulscenario erin bestaat dat dezelfde investering op een later tijdstip plaatsvindt, bestaan de in aanmerking komende kosten uit het verschil tussen de kosten van de investering en de NPV van de kosten van de investering in het nulscenario, gediscoteerd naar het tijdstip dat de gesteunde investering zou worden verricht;
- c) indien het nulscenario ertoe zou leiden dat de bestaande installaties en uitrusting in bedrijf worden gehouden, bestaan de in aanmerking komende kosten uit het verschil tussen de kosten van de investering en de NPV van de onderhouds-, reparatie- en moderniseringskosten van de investering in het nulscenario, gediscoteerd naar het tijdstip dat de gesteunde investering zou worden verricht;
- d) ingeval uitrusting onder leasingovereenkomsten valt, bestaan de in aanmerking komende kosten uit het verschil in NPV tussen de leasing van die uitrusting en de leasing van de uitrusting die zou zijn gebruikt zonder de steun; de leasingkosten omvatten geen kosten met betrekking tot de exploitatie van de uitrusting of installatie (brandstofkosten, verzekering, onderhoud, andere verbruiksgoederen), ongeacht of deze deel uitmaken van het leasingcontract;
- e) in alle in de punten a) tot en met d) vermelde situaties stemt het nulscenario overeen met een investering met dezelfde outputcapaciteit en economische levensduur die toepasselijke Unienormen in acht neemt. Het nulscenario is geloofwaardig in het licht van wettelijke vereisten, marktvoorwaarden en prikkels gegenereerd door het EU ETS-systeem;
- f) indien de investering bestaat in een duidelijk te identificeren investering met uitsluitend als doel het verbeteren van de energie-efficiëntie in het gebouw, waarvoor er geen minder milieuvriendelijke investering in een nulscenario is, zijn de in aanmerking komende kosten de totale kosten met betrekking tot milieubescherming.”;

(d) de volgende leden 3 bis tot en met 3 quinquies worden ingevoegd:

“3 bis. Op voorwaarde dat de steun leidt tot een vermindering van de vraag naar primaire energie van ten minste 20 % ten opzichte van de situatie vóór de investering in de renovatie van bestaande gebouwen en, in het geval van nieuwe gebouwen, van ten minste 10 % besparingen van primaire energie ten opzichte van de drempel voor de vereisten voor bijna-energie neutrale gebouwen in nationale maatregelen tot omzetting van Richtlijn 2010/31/EU, vormen de volledige investeringskosten om een hoger niveau van energie-efficiëntie te bereiken de in aanmerking komende kosten, indien de investering betrekking heeft op het verbeteren van de energie-efficiëntie van een van de volgende gebouwen:

- i) woongebouwen;
- ii) gebouwen bestemd voor het geven van onderwijs of het verlenen van sociale diensten;
- iii) gebouwen bestemd voor activiteiten met betrekking tot openbaar bestuur of justitie, rechtshandhaving of brandweerdiensten en diensten voor civiele bescherming;
- iv) de in de punten i), ii) of iii) bedoelde gebouwen en gebouwen waarin activiteiten niet zijnde die genoemd in de punten i), ii) of iii), maximaal 50 % van de interne vloeroppervlakte beslaan.

3 ter. Voor de in lid 3 bis bedoelde gebouwen kan de steun ten behoeve van de verbetering van de energie-efficiëntie van het gebouw worden gecombineerd met steun voor een of meer van de volgende maatregelen:

- a) de installatie van geïntegreerde on-site installaties voor hernieuwbare energie waarmee elektriciteit, warmte of koude wordt geproduceerd;
- b) de installatie van uitrusting voor de opslag van de energie die in on-site installaties voor hernieuwbare energie wordt geproduceerd;
- c) de aanleg en installatie van oplaadinfrastructuur voor gebruik door de gebruikers van het gebouw, en daarbij behorende infrastructuur, zoals leidingen, indien de parkeervoorzieningen ofwel inpandig zijn of fysiek aan het gebouw grenzen;
- d) de installatie van uitrusting voor digitalisering van het gebouw, met name om de gereedheid voor slimme toepassingen te vergroten, daaronder begrepen passieve binnenhuisbekabeling of gestructureerde bekabeling voor datanetwerken en de randuitrusting van het passieve netwerk op het eigendom waartoe het gebouw behoort, doch met uitsluiting van bedrading of bekabeling voor datanetwerken buiten het eigendom;
- e) investeringen in groendaken en uitrusting voor het opvangen van regenwater.

Ingeval die in de punten a) tot en met e) genoemde werkzaamheden worden gecombineerd, vormen de volledige investeringskosten van de verschillende installaties en uitrusting de in aanmerking komende kosten. De kosten die niet rechtstreeks verband houden met het behalen van een hoger niveau van energie-efficiëntie, komen niet in aanmerking.

3 quater. De steun kan worden toegekend aan de eigenaar of eigenaren van het gebouw of aan de huurder of huurders, afhankelijk van wie de opdracht geeft voor de energie-efficiëntiewerkzaamheden.

3 quinquies. Steun kan ook worden toegekend om de energie-efficiëntie van de verwarmings- of koelingsuitrusting in het gebouw te verbeteren. Steun voor de installatie van aardolie-, steenkool- of gasgestookte energie-uitrusting is op grond van dit artikel niet vrijgesteld van de

aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag. Steun kan worden toegekend voor de installatie van energie-efficiëntere gasgestookte energie-uitrusting mits deze aardolie- of steenkoolgestookte energie-uitrusting vervangt en erop wordt toegezien dat de gasgestookte energie-uitrusting tegen uiterlijk 2050 is vervangen door uitrusting die van hernieuwbare brandstoffen gebruikmaakt.”;

(e) de volgende leden 6 bis en 7 worden toegevoegd:

“6 bis. De steunintensiteit kan met 15 procentpunten worden verhoogd voor steun ten behoeve van de verbetering van de energie-efficiëntie van de in lid 3 bis bedoelde gebouwen indien de verbeteringen van de energie-efficiëntie een vermindering van de vraag naar primaire energie van ten minste 40 % opleveren in het geval van renovatie van bestaande gebouwen.

7. Steun ten behoeve van de verbetering van de energie-efficiëntie van gebouwen kan ook betrekking hebben op de bevordering van energieprestatiecontracten, mits aan elk van de volgende voorwaarden is voldaan:

- a) de steun heeft de vorm van een lening of garantie voor de aanbieder van maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie in het kader van een energieprestatiecontract, of kan een financieel product zijn voor het herfinancieren van de betrokken aanbieder (bv. factoring, forfaiting);
- b) het nominale bedrag van de totale uitstaande financiering die krachtens dit lid per begunstigde wordt verstrekt, bedraagt maximaal 30 miljoen EUR;
- c) de steun wordt toegekend aan kmo's of kleine midcaps die maatregelen ter verbetering van de energieprestatie van gebouwen aanbieden;
- d) de steun wordt verstrekt ter bevordering van energieprestatiecontracten in de zin van artikel 2, punt 27, van Richtlijn 2012/27/EU;
- e) de energieprestatiecontracten hebben betrekking op een in lid 3 bis bedoeld gebouw.”.

(26) Artikel 39 wordt als volgt gewijzigd:

(a) de leden 2, 2 bis en 3 worden vervangen door:

“2. Voor steun op grond van dit artikel komen investeringen ter verbetering van de energie-efficiëntie van gebouwen in aanmerking.

2 bis. Indien de investering betrekking heeft op de verbetering van de energie-efficiëntie van i) woongebouwen, ii) gebouwen die bestemd zijn voor het verstrekken van onderwijs of sociale diensten, iii) gebouwen die bestemd zijn voor openbaar bestuur, of justitie, politie of brandweerdiensten, of iv) in de punten i), ii) of iii) bedoelde gebouwen waarin andere dan de in die punten genoemde activiteiten maximaal 50 % van de vloeroppervlakte beslaan, kan de steun ter verbetering van de energie-efficiëntie worden gecombineerd met een of meer van de volgende investeringen:

- a) de installatie van geïntegreerde on-site installaties voor hernieuwbare energie waarmee elektriciteit, warmte of koude wordt geproduceerd;
- b) de installatie van uitrusting voor de opslag van de energie die in on-site installaties voor hernieuwbare energie wordt geproduceerd;
- c) de aanleg en installatie van oplaadinfrastructuur voor gebruik door de gebruikers van het gebouw, en daarbij behorende infrastructuur, zoals leidingen, indien de parkeerplaatsen ofwel in pandig zijn of fysiek aan het gebouw grenzen;

- d) de installatie van uitrusting voor digitalisering van het gebouw, met name om de gereedheid voor slimme toepassingen te vergroten. Bij in aanmerking komende investeringen kan het onder meer gaan om maatregelen die beperkt zijn tot passieve binnenhuisbekabeling of gestructureerde bekabeling voor datanetwerken en, indien nodig, de randuitrusting van het passieve netwerk op het eigendom waartoe het gebouw behoort. Bedrading of bekabeling voor datanetwerken buiten het eigendom is uitgesloten;
- e) investeringen in groendaken en uitrusting voor het opvangen van regenwater.

3. De in aanmerking komende kosten zijn de totale kosten van het energie-efficiëntieproject, behalve voor de in lid 2 bis bedoelde gebouwen, waarvoor de in aanmerking komende kosten de totale kosten van het energie-efficiëntieproject zijn, alsmede de investeringskosten van de verschillende onderdelen van de in lid 2 bis vermelde uitrusting.”;

(b) in lid 5 worden de eerste en de tweede zin vervangen door:

“5. Het energie-efficiëntiefonds of een andere financiële intermediair kent leningen of garanties toe aan de in aanmerking komende energie-efficiëntieprojecten. De nominale waarde van de lening of het gegarandeerde bedrag bedraagt maximaal 20 miljoen EUR per project op het niveau van de eindbegunstigden, behalve in het geval van de in lid 2 bis bedoelde gecombineerde investeringen, waarvoor het bedrag maximaal 30 miljoen EUR is.”;

(c) in lid 8 wordt punt f) vervangen door:

“f) het energie-efficiëntiefonds of de financiële intermediair wordt opgericht overeenkomstig het toepasselijke recht en de lidstaat ziet erop toe dat een boekenonderzoek plaatsvindt om zich ervan te vergewissen dat de uitvoering van de steunmaatregel ten behoeve van energie-efficiëntie volgens een zakelijk verantwoorde investeringsstrategie plaatsvindt.”;

(d) lid 10 wordt vervangen door:

“10. Op grond van dit artikel wordt geen steun toegekend voor investeringen om te voldoen aan Unienormen die zijn vastgesteld en van kracht zijn. Op grond van dit artikel kan steun worden toegekend voor investeringen om te voldoen aan reeds vastgestelde maar nog niet van kracht zijnde Unienormen, mits de investering ten minste 18 maanden vóór de inwerkingtreding van de norm is uitgevoerd en voltooid.”;

(e) het volgende lid 11 wordt toegevoegd:

“11. Steun kan ook worden toegekend om de energie-efficiëntie van de verwarmings- of koelingsuitrusting in het gebouw te verbeteren. Steun voor de installatie van aardolie-, steenkool- of gasgestookte energie-uitrusting is op grond van dit artikel niet vrijgesteld van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag. Steun kan worden toegekend voor de installatie van energie-efficiëntere gasgestookte energie-uitrusting mits deze aardolie- of steenkoolgestookte verwarmingsuitrusting vervangt en erop wordt toegezien dat de gasgestookte energie-uitrusting tegen uiterlijk 2050 is vervangen door uitrusting die van hernieuwbare brandstoffen gebruikmaakt.”.

(27) Artikel 40 wordt geschrapt.

(28) Artikel 41 wordt als volgt gewijzigd:

(a) de titel en lid 1 worden vervangen door:

“Artikel 41

Investeringssteun ter bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen, hernieuwbare waterstof en hoogefficiënte warmtekrachtkoppeling

1. Investeringssteun ter bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen, hernieuwbare waterstof en hoogefficiënte warmtekrachtkoppeling is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.”;

(b) het volgende lid 1 bis wordt ingevoegd:

“1 bis. Investeringssteun voor opslagprojecten op grond van dit artikel is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag alleen vrijgesteld voor zover deze wordt toegekend op basis van een regeling die open staat voor gecombineerde projecten voor hernieuwbare energie en opslag (achter de meter), waarbij beide elementen tezelfder tijd worden geïnstalleerd en in bedrijf genomen. De opslaginvestering heeft maximaal dezelfde capaciteit als de aangesloten investering in hernieuwbare energie. Steun voor opslag aangesloten op een bestaande installatie voor hernieuwbare energie (achter-de-meter) kan ook onder dezelfde regeling vallen indien de opslaginvestering dezelfde voorwaarden vervult en alle investeringsprojecten (hernieuwbare energie en opslag) als een geïntegreerd project worden beschouwd wat betreft het nagaan van de inachtneming van de in artikel 4 bepaalde drempels.”;

(c) de leden 2, 3 en 4 worden vervangen door:

“2. Investeringssteun voor de productie van biobrandstof, vloeibare biomassa, biogas en biomassabrandstof is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag alleen vrijgesteld voor zover de gesteunde brandstoffen voldoen aan de criteria inzake duurzaamheid en broeikasgasemissiereducties van Richtlijn (EU) 2018/2001 en de uitvoeringshandelingen of gedelegeerde handelingen ervan, en die worden geproduceerd uit de in bijlage IX, deel A, bij die richtlijn genoemde grondstoffen.

3. Investeringssteun voor de productie van waterstof is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag alleen vrijgesteld wat betreft installaties die uitsluitend hernieuwbare waterstof produceren. Voor projecten met hernieuwbare waterstof die bestaan uit een elektrolyse-installatie en een of meer productie-eenheden voor hernieuwbare energie achter één netaansluitpunt, bedraagt het vermogen van de elektrolyse-installatie niet meer dan het gecombineerde vermogen van de productie-eenheden voor hernieuwbare energie. De investeringssteun kan gaan naar specifieke infrastructuur voor de transmissie of distributie van hernieuwbare waterstof, maar ook naar opslagvoorzieningen voor hernieuwbare waterstof.

4. Investeringssteun voor nieuwe of gerenoveerde hoogefficiënte wkk-eenheden is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag alleen vrijgesteld voor zover deze totale besparingen van primaire energie oplevert ten opzichte van de afzonderlijke productie van warmte en elektriciteit zoals bepaald door Richtlijn 2012/27/EU of latere wetgeving die deze handeling geheel of ten dele vervangt.”;

(d) het volgende lid 4 bis wordt ingevoegd:

“4 bis. Investeringssteun voor hoogefficiënte warmtekrachtkoppeling is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag alleen vrijgesteld voor zover deze niet bestemd is voor wkk-installaties op fossiele brandstof, met uitzondering van aardgas indien inachtneming van de klimaatdoelen voor 2030 en 2050 is geborgd.”;

(e) de leden 5, 6 en 7 worden vervangen door:

“5. De investeringssteun wordt uitsluitend voor nieuw geïnstalleerd of gerenoveerd vermogen verleend. Het steunbedrag staat los van de output.

6. De in aanmerking komende kosten zijn de totale investeringskosten.

7. De steunintensiteit bedraagt ten hoogste:

- a) 30 % van de in aanmerking komende kosten voor de productie van energie uit hernieuwbare bronnen, hernieuwbare waterstof en hoogefficiënte warmtekrachtkoppeling;
- b) 15 % van de in aanmerking komende kosten voor projecten waar het om de opslag van elektriciteit gaat.”;

(f) de leden 9 en 10 worden vervangen door:

“9. De steunintensiteit kan worden verhoogd met 15 procentpunten voor investeringen die uitsluitend hernieuwbare energiebronnen, daaronder begrepen groene warmtekrachtkoppeling, gebruiken.

10. Indien de steun wordt toegekend via een concurrerende biedprocedure op basis van duidelijke, transparante en niet-discriminerende en objectieve criteria, die vooraf zijn vastgelegd overeenkomstig de doelstelling van de maatregel en om het risico op strategisch bieden tot een minimum te beperken, kan de steunintensiteit tot 100 % van de in aanmerking komende kosten oplopen. Die criteria worden ten minste zes weken vóór de termijn voor het indienen van aanvragen bekendgemaakt, om een daadwerkelijke mededinging mogelijk te maken. De concurrerende biedprocedure voldoet aan elk van de volgende criteria:

- i) het budget of het volume van de biedprocedure is een bindende beperking, d.w.z. dat kan worden verwacht dat niet alle bidders steun zullen krijgen;
- ii) het verwachte aantal bidders is voldoende om een daadwerkelijke mededinging te verzekeren;
- iii) de vormgeving van biedprocedures waaraan te weinig bidders deelnemen tijdens de uitvoering van een regeling, wordt gecorrigeerd om in de daarop volgende biedprocedures of zo snel als mogelijk een daadwerkelijke mededinging te herstellen;
- iv) aanpassingen achteraf van de uitkomst van de biedprocedure (zoals aansluitende onderhandelingen over de uitkomsten van de biedingen of contingentering) worden vermeden omdat deze de efficiëntie van de uitkomst van de procedure kunnen aantasten.”.

(29) Artikel 42 wordt als volgt gewijzigd:

(a) lid 2 wordt vervangen door:

“2. De steun wordt toegekend via een concurrerende biedprocedure op basis van duidelijke, transparante en niet-discriminerende en objectieve criteria, die vooraf zijn vastgelegd overeenkomstig de doelstelling van de maatregel en om het risico op strategisch bieden tot een minimum te beperken. Die criteria worden ten minste zes weken vóór de termijn voor het indienen van aanvragen bekendgemaakt, om een daadwerkelijke mededinging mogelijk te maken. De concurrerende biedprocedure voldoet aan elk van de volgende criteria:

- i) het budget of het volume van de biedprocedure is een bindende beperking, d.w.z. dat kan worden verwacht dat niet alle bidders steun zullen krijgen;
- ii) het verwachte aantal bidders is voldoende om een daadwerkelijke mededinging te verzekeren;

- iii) de vormgeving van biedprocedures waaraan te weinig bidders deelnemen tijdens de uitvoering van een regeling, wordt gecorrigeerd om in de daarop volgende biedprocedures of zo snel als mogelijk een daadwerkelijke mededinging te herstellen;
- iv) aanpassingen achteraf van de uitkomst van de biedprocedure (zoals aansluitende onderhandelingen over de uitkomsten van de biedingen of contingentering) worden vermeden omdat deze de efficiëntie van de uitkomst van de procedure kunnen aantasten.

De biedprocedure staat op niet-discriminerende basis open voor alle producenten van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen.”;

(b) lid 7 wordt vervangen door:

“7. Voor perioden waarin de prijzen negatief zijn, wordt geen steun uitgekeerd. Voor alle duidelijkheid, dit geldt vanaf het tijdstip dat prijzen negatief worden.”;

(c) de leden 8, 9 en 10 worden geschrapt;

(d) lid 11 wordt vervangen door:

“11. Steun wordt alleen toegekend totdat de installatie die de elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen produceert, volledig is afgeschreven volgens algemeen erkende boekhoudkundige beginselen. Eventueel ontvangen investeringssteun wordt in mindering gebracht op de exploitatiesteun.”.

(30) Artikel 43 wordt als volgt gewijzigd:

(a) de titel en de leden 1 en 2 worden vervangen door:

“Artikel 43

**Exploitatiesteun ter bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen en
hernieuwbare waterstof in kleinschalige installaties en ter bevordering van
hernieuwbare-energiegemeenschappen**

1. Exploitatiesteun ter bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen en hernieuwbare waterstof in kleinschalige installaties en ter bevordering van hernieuwbare-energiegemeenschappen is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. Exploitatiesteun ten behoeve van hernieuwbare-energiegemeenschappen is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag alleen vrijgesteld tot en met de volgende drempels:

- a) voor projecten voor elektriciteitsproductie of -opslag: projecten onder de toepasselijk drempel van artikel 5 van Verordening (EU) 2019/943;
- b) voor technologieën voor warmteproductie en de productie van hernieuwbaar gas: projecten met minder dan 400kW geïnstalleerd vermogen.

Voor het berekenen van dat maximale vermogen worden kleinschalige installaties met een gemeenschappelijk aansluitpunt op het elektriciteitsnet beschouwd als één installatie.”;

(b) de volgende leden 2 bis en 2 ter worden ingevoegd:

“2 bis. Steun ten behoeve van hernieuwbare-energiegemeenschappen is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag alleen vrijgesteld wat betreft

projecten met een geïnstalleerd vermogen van minder dan 1 MW die worden uitgevoerd door entiteiten die onder de definitie van hernieuwbare-energiegemeenschap vallen.

2 ter. Exploitatiesteun voor de productie van waterstof is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag alleen vrijgesteld wat betreft installaties die uitsluitend hernieuwbare waterstof produceren.”;

(c) lid 3 wordt vervangen door:

“3. Exploitatiesteun voor de productie van biobrandstof, vloeibare biomassa, biogas en biomassa-brandstof is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag alleen vrijgesteld voor zover de gesteunde brandstoffen voldoen aan de criteria inzake duurzaamheid en broeikasgasemissiereducties van Richtlijn (EU) 2018/2001 en de uitvoeringshandelingen of gedelegeerde handelingen ervan, en die worden geproduceerd uit de in bijlage IX, deel A, bij die richtlijn vermelde grondstoffen.”.

(31) Artikel 44 wordt vervangen door:

“Artikel 44

Steun in de vorm van belastingverminderingen krachtens Richtlijn 2003/96/EG

1. Steunregelingen in de vorm van belastingverminderingen die aan de voorwaarden van Richtlijn 2003/96/EG van de Raad* voldoen, zijn verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en zijn van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. De begunstigden van de belastingvermindering worden geselecteerd op basis van transparante en objectieve criteria en betalen ten minste het desbetreffende minimumbelastingniveau van de Unie dat bij Richtlijn 2003/96/EG is vereist.

3. Steunregelingen in de vorm van belastingvermindering kunnen op een verlaging van het toepasselijke belastingtarief of op de betaling van een vast compensatiebedrag (belastingteruggaaf) zijn gebaseerd, of op een combinatie van deze beide mechanismen.

4. Belastingverminderingen voor de in artikel 16, lid 1, van Richtlijn 2003/96/EG van de Raad genoemde producten zijn van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag alleen vrijgesteld voor zover de gesteunde brandstoffen voldoen aan de criteria inzake duurzaamheid en broeikasgasemissiereducties van Richtlijn (EU) 2018/2001 en de uitvoeringshandelingen of gedelegeerde handelingen ervan, en die worden geproduceerd uit de in bijlage IX, deel A, bij die richtlijn vermelde grondstoffen.

5. Belastingverminderingen voor energie-intensieve bedrijven in de zin van artikel 17, lid 1, punt a), van Richtlijn 2003/96/EG van de Raad zijn van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld. Begunstigden krachtens deze regelingen die grote ondernemingen zijn, moeten voorts:

- a) de verplichting in acht nemen om een energieaudit uit te voeren in de zin van artikel 8 van Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad*, hetzij als een op zichzelf staande energieaudit, hetzij binnen het kader van een gecertificeerd energiebeheersysteem of milieubeheersysteem, zoals het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Unie (EMAS); en
- b) binnen [drie jaar] vanaf het moment dat hun de vermindering is toegekend:

- de aanbevelingen van het auditverslag uitvoeren, voor zover de terugverdientijd van de desbetreffende investeringen niet meer dan drie jaar bedraagt en de kosten van hun investeringen evenredig zijn; of
- een aanzienlijk deel van ten minste 50 % van het steunbedrag investeren in projecten die leiden tot aanzienlijke reducties van de broeikasgasemissies van de installatie. In voorkomend geval moet de investering leiden tot reducties die ruim onder de betrokken benchmark liggen die wordt gebruikt voor de kosteloze toewijzing van emissierechten in het emissiehandelssysteem van de Unie.

* Richtlijn 2003/96/EG van de Raad van 27 oktober 2003 tot herstructurering van de communautaire regeling voor de belasting van energieproducten en elektriciteit (PB L 283 van 31.10.2003, blz. 51).”.

(32) Het volgende artikel 44 bis wordt ingevoegd:

“Artikel 44 bis

Steun in de vorm van kortingen op milieubelastingen of -heffingen

1. Steunregelingen in de vorm van kortingen op milieubelastingen of -heffingen zijn verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en zijn van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld. Dit artikel is niet van toepassing op belasting- of heffingskortingen op energieproducten, waaronder elektriciteit.
2. De begunstigden van de belasting- of heffingskorting zijn de ondernemingen die het sterkst worden getroffen door een hogere belasting of heffing, doordat zij deze stijging van de productiekosten niet zonder ernstig omzetverlies aan klanten kunnen doorberekenen. De begunstigden worden geselecteerd op basis van transparante, niet-discriminerende en objectieve criteria.
3. De steun wordt op dezelfde wijze toegekend voor alle in aanmerking komende ondernemingen die in dezelfde economische sector actief zijn en zich in dezelfde of vergelijkbare feitelijke situatie bevinden wat betreft de doelstellingen van de belasting- of heffingskorting. Het bruto-subsidie-equivalent van de steun bedraagt ten hoogste 80 % van het nominale belasting- of heffingstarief.
4. Steunregelingen in de vorm van belasting- of heffingskortingen kunnen op een verlaging van het toepasselijke belastingtarief of op de betaling van een vast compensatiebedrag (belastingteruggaaf) zijn gebaseerd, of op een combinatie van deze beide mechanismen.”.

(33) De artikelen 45 en 46 worden vervangen door:

“Artikel 45

Investeringssteun voor het herstel van milieuschade, de rehabilitatie van natuurlijke habitats en ecosystemen, de bescherming of het herstel van de biodiversiteit en de uitvoering van nature-based solutions ten behoeve van klimaatadaptatie en -mitigatie

1. Investeringssteun voor de sanering van milieuschade, de rehabilitatie van natuurlijke habitats en ecosystemen, de bescherming of het herstel van de biodiversiteit of de uitvoering van nature-based solutions ten behoeve van klimaatadaptatie en -mitigatie is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. De steun wordt toegekend voor investeringen die een of meer van de volgende resultaten opleveren:

- a) het herstel van milieuschade, daaronder begrepen aantasting van de kwaliteit van de bodem, het oppervlakte- of grondwater, of het mariene milieu;
- b) de rehabilitatie van natuurlijke habitats en ecosystemen die zijn aangetast;
- c) de bescherming of het herstel van de biodiversiteit of van ecosystemen indien die investeringen bijdragen aan het bereiken van de goede staat van ecosystemen of het herstellen van ecosystemen die reeds in goede staat verkeren;
- d) de uitvoering van nature-based solutions ten behoeve van klimaatadaptatie en -mitigatie.

2 bis. Dit artikel is niet van toepassing op steun voor herstel van de schade veroorzaakt door aardbevingen, lawines, grondverschuivingen, overstromingen, tornado's, orkanen, vulkaanuitbarstingen en natuurbranden met een natuurlijke oorzaak die onder artikel 50 van deze verordening valt.

2 ter. Steun voor rehabilitatie na de sluiting van energiecentrales en mijnbouwactiviteiten is op grond van dit artikel niet vrijgesteld van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag.

3. Onverminderd de Unievoorschriften inzake aansprakelijkheid voor milieuschade, en met name Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad*, geldt dat, wanneer de krachtens het toepasselijke recht in elke lidstaat voor de milieuschade aansprakelijke onderneming kan worden geïdentificeerd, die onderneming de werkzaamheden financiert die noodzakelijk zijn om, overeenkomstig het beginsel “de vervuiler betaalt”, de aantasting en verontreiniging van het milieu te voorkomen en te corrigeren, en dat geen steun wordt toegekend voor de werkzaamheden die de onderneming wettelijk verplicht zou zijn uit te voeren. De lidstaat neemt alle noodzakelijke maatregelen, met inbegrip van gerechtelijke stappen, om de aansprakelijke onderneming te identificeren en haar de betrokken kosten te doen dragen. Indien de volgens het toepasselijke recht aansprakelijke entiteit niet kan worden geïdentificeerd of worden gedwongen de kosten te dragen, met name omdat de aansprakelijke onderneming rechtens niet meer bestaat en geen andere onderneming als haar rechtsopvolger kan worden aangemerkt, of indien er geen of onvoldoende financiële zekerheden zijn om de saneringskosten te dekken, moet steun worden toegekend ten behoeve van het volledige project. Er wordt geen steun toegekend voor de uitvoering van compenserende maatregelen in de zin van artikel 6, lid 4, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad**. Op grond van dit artikel kan steun worden toegekend om de extra kosten te dekken die noodzakelijk zijn om de omvang of het ambitieniveau van die maatregelen uit te breiden tot buiten de wettelijke verplichtingen uit hoofde van artikel 6, lid 4, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad.

4. Voor investeringen in de sanering van milieuschade of de rehabilitatie van natuurlijke habitats en ecosystemen zijn de in aanmerking komende kosten de kosten die bij de sanerings- of rehabilitatiewerkzaamheden worden gemaakt, verminderd met de waardestijging van het terrein of eigendom.

5. Taxaties van de waardestijging van het terrein of het eigendom als gevolg van de sanering of rehabilitatie worden door een onafhankelijke, gekwalificeerde deskundige uitgevoerd.

5 bis. Voor investeringen in de bescherming of het herstel van de biodiversiteit en in de uitvoering van nature-based solutions ten behoeve van klimaatadaptatie en -mitigatie zijn de in aanmerking komende kosten de totale kosten van de werkzaamheden die leiden tot de

bijdrage aan de bescherming of het herstel van de biodiversiteit of tot de uitvoering van nature-based solutions ten behoeve van klimaatadaptatie en -mitigatie.

6. De steunintensiteit bedraagt ten hoogste:

- a) 100 % van de in aanmerking komende kosten voor investeringen in de sanering van milieuschade of de rehabilitatie van natuurlijke habitats en ecosystemen;
- b) 70 % van de in aanmerking komende kosten voor investeringen in de bescherming of het herstel van de biodiversiteit en in nature-based solutions ten behoeve van klimaatadaptatie en -mitigatie.

7. De steunintensiteit voor investeringen in de bescherming of het herstel van de biodiversiteit en in de uitvoering van nature-based solutions ten behoeve van klimaatadaptatie en -mitigatie kan met 20 procentpunten worden verhoogd voor steun aan kleine ondernemingen en met 10 procentpunten voor steun aan middelgrote ondernemingen.

Artikel 46

Investeringssteun voor energie-efficiënte stadsverwarming en stadskoeling

1. Investeringssteun voor de bouw of upgrade van systemen voor energie-efficiënte stadsverwarming en stadskoeling is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

1 bis. Steun wordt alleen toegekend voor de bouw of upgrade van stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen die energie-efficiënt zijn of het zullen worden. Indien het systeem als gevolg van de gesteunde werkzaamheden nog niet energie-efficiënt wordt, vangen de verdere upgrades die nodig zijn om de energie-efficiëntienorm te behalen, aan binnen drie jaar na de aanvang van de gesteunde werkzaamheden.

1 ter. Steun wordt niet toegekend voor de bouw of upgrade van productiefaciliteiten op basis van fossiele brandstoffen, uitgezonderd voor aardgas. Steun voor de bouw of upgrade van productie op basis van aardgas kan slechts worden toegekend indien inachtneming van de klimaatdoelen voor 2030 en 2050 is geborgd.

1 quater. Steun voor upgrades van opslag- en distributienetwerken voor de transmissie van op basis van fossiele brandstoffen geproduceerde warmte of koude kan alleen worden toegekend indien elk van de volgende voorwaarden is vervuld:

- a) het distributienetwerk is geschikt of wordt geschikt gemaakt voor de transmissie van warmte of koude die wordt geproduceerd uit hernieuwbare energiebronnen;
- b) de upgrade resulteert in een toegenomen productie van energie uit fossiele brandstoffen met uitzondering van aardgas;
- c) in het geval van een upgrade van de opslag of het distributienetwerk voor uit aardgas geproduceerde warmte of koeling wordt de inachtneming van de klimaatdoelen voor 2030 en 2050 geborgd.

2. De in aanmerking komende kosten zijn de investeringskosten voor de bouw of upgrade van een energie-efficiënt systeem voor stadsverwarming en stadskoeling.

3. De steunintensiteit bedraagt ten hoogste 30 % van de in aanmerking komende kosten. De steunintensiteit kan met 20 procentpunten worden verhoogd voor steun aan kleine ondernemingen en met 10 procentpunten voor steun aan middelgrote ondernemingen.

4. De steunintensiteit kan worden verhoogd met 15 procentpunten voor investeringen die uitsluitend hernieuwbare energiebronnen, daaronder begrepen groene warmtekrachtkoppeling, gebruiken.

5. Als alternatief voor lid 3 kan de steunintensiteit oplopen tot 100 % van de financieringskloof berekend als het verschil tussen de positieve en negatieve kasstromen gedurende de levensduur van de investering en contant gemaakt tegen de kapitaalkosten.

* Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade (PB L 143 van 30.4.2004, blz. 56).

** Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7).".

(34) Artikel 47 wordt als volgt gewijzigd:

(a) de titel en de leden 1 tot en met 7 worden vervangen door:

“Artikel 47

Investeringssteun voor hulpbronnen efficiëntie en ter ondersteuning van de transitie naar een circulaire economie

1. Investeringssteun ten behoeve van hulpbronnen efficiëntie en een circulaire economie is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. De steun wordt toegekend voor de volgende soorten investeringen:

- a) investeringen die de hulpbronnen efficiëntie verbeteren door een van deze beide of beide maatregelen:
 - een nettoreductie van de bij de productie van een gegeven hoeveelheid output verbruikte hulpbronnen. De verbruikte hulpbronnen omvatten alle verbruikte materiële hulpbronnen, met uitzondering van energie, en de reductie wordt bepaald door het verbruik vóór en na de uitvoering van de steunmaatregel te meten of te ramen, rekening houdende met aanpassingen voor externe omstandigheden die op het hulpbronnenverbruik van invloed kunnen zijn;
 - de vervanging van primaire grondstoffen of brandstoffen door secundaire (hergebruikte of gerecyclede) grondstoffen of feedstock;
- b) investeringen voor de reductie, de preventie, de voorbereiding voor hergebruik, het sorteren en de recycling van afval geproduceerd door de begunstigde, of investeringen voor de voorbereiding voor hergebruik, het sorteren en de recycling van afval geproduceerd door derden dat anders niet zou worden benut, verwijderd of verwerkt met een verwerkingsmethode die lager in de prioritaire volgorde van de in artikel 4, lid 1, van Richtlijn 2008/98/EG bedoelde afvalhiërarchie staat, of op een minder hulpbronnen efficiënte manier, of tot een minder kwalitatieve recycling zou leiden;
- c) investeringen voor de voorbereiding voor hergebruik, sorteren en recycling van andere producten, materialen of stoffen geproduceerd door de begunstigde of door derden die anders niet zouden worden gebruikt, verwijderd of op een minder hulpbronnen efficiënte wijze teruggewonnen, of tot een minder kwalitatieve recycling zouden leiden;

- d) investeringen voor de gescheiden inzameling en sortering van afval of andere producten, materialen en stoffen met het oog op de voorbereiding voor hergebruik of recycling.

3. Steun voor activiteiten inzake afvalverwijdering en nuttige toepassing van afval om energie te produceren is op grond van dit artikel niet vrijgesteld van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag.

4. De steun bevrijdt ondernemingen die afval produceren, niet van kosten of verplichtingen met betrekking tot de verwerking van afval waarvoor zij aansprakelijk zijn uit hoofde van Unierecht of nationaal recht, met inbegrip van regelingen inzake uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, noch van kosten die als kosten van een normale bedrijfsvoering moeten worden beschouwd.

5. De investering mag niet gewoonweg de vraag doen toenemen naar afval of andere producten, materialen en stoffen ten behoeve van hergebruik, recycling of terugwinning, zonder dat de inzameling van die materialen daardoor toeneemt.

6. De investering gaat verder dan economisch winstgevend of staande zakelijke praktijken die algemeen worden toegepast in de hele Unie en over technologieën heen. Uit technologisch oogpunt moet de investering leiden tot een hogere mate van recycleerbaarheid of tot een hogere kwaliteit van het gerecyclede materiaal dan bij de normale praktijk.

7. De in aanmerking komende kosten zijn de extra investeringskosten die worden bepaald door de totale investeringskosten van het project af te zetten tegen die van minder milieuvriendelijke projecten of activiteiten die de volgende kunnen zijn:

- a) een vergelijkbare investering die geloofwaardig zou zijn verwezenlijkt zonder steun en die niet hetzelfde niveau van hulpbronnenefficiëntie behaalt;
- b) de behandeling van afval op basis van een verwerkingsmethode die lager in de prioritaire volgorde van de in artikel 4, lid 1, van Richtlijn 2008/98/EG bedoelde afvalhiërarchie staat, of op een minder hulpbronnenefficiënte wijze wordt verricht;
- c) het conventionele productieproces met betrekking tot de primaire grondstof of het primaire product, indien het hergebruikte of gerecyclede (secundaire) product technisch en economisch substitueerbaar is met de primaire grondstof of het primaire product.

Indien de investering bestaat in een investering voor de uitbreiding van een reeds bestaande faciliteit waarvoor er geen minder milieuvriendelijk equivalent is, zijn de in aanmerking komende kosten de totale investeringskosten.”;

(b) in lid 8 wordt de eerste zin vervangen door:

“8. De steunintensiteit bedraagt ten hoogste 40 % van de in aanmerking komende kosten.”;

(c) lid 10 wordt vervangen door:

“10. Er wordt geen steun toegekend indien de investering wordt uitgevoerd om inachtneming van toepasselijke Unienormen te borgen.”.

(35) Artikel 48 wordt vervangen door:

“Artikel 48

Investeringssteun voor energie-infrastructuur

1. Investeringssteun voor de bouw of het upgraden van energie-infrastructuur is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de

aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. Steun voor energie-infrastructuur die – geheel of ten dele – is vrijgesteld van derdentoegang of tariefregulering overeenkomstig de wetgeving inzake de interne energiemarkt, is op grond van dit artikel niet vrijgesteld van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag

3. Steun voor gasinfrastructuur is alleen van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld indien de betrokken infrastructuur is bestemd voor het gebruik van waterstof en/of hernieuwbaar gas, of in hoofdzaak wordt gebruikt voor het vervoer van waterstof en hernieuwbaar gas.

4. De in aanmerking komende kosten zijn de [totale] investeringskosten.

5. De steunintensiteit kan oplopen tot 100 % van de financieringskloof berekend als het verschil tussen de positieve en negatieve kasstromen gedurende de levensduur van de investering en contant gemaakt tegen de kapitaalkosten.”.

(36) Artikel 49 wordt vervangen door:

“Artikel 49

Steun voor studies of consultancydiensten inzake milieubescherming en energiethema’s

1. Steun voor studies of consultancydiensten, met inbegrip van energieaudits, die rechtstreeks verband houden met op grond van deze afdeling voor steun in aanmerking komende investeringen, is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. Indien de volledige studie of consultancydienst investeringen betreft die op grond van deze afdeling voor steun in aanmerking komen, zijn de in aanmerking komende diensten de kosten van de studie of consultancydienst. Indien slechts een deel van de studie of de consultancydienst betrekking heeft op investeringen die op grond van deze afdeling voor steun in aanmerking komen, zijn de in aanmerking komende kosten de kosten van het deel van de studie of de consultancydienst dat met die investeringen verband houdt.

2 bis. Steun wordt toegekend, ongeacht of de bevindingen van de studie of de consultancydienst worden gevolgd door een investering die op grond van deze afdeling voor steun in aanmerking komt.

3. De steunintensiteit bedraagt ten hoogste 60 % van de in aanmerking komende kosten.

4. De steunintensiteit kan met 20 procentpunten worden verhoogd bij studies of consultancydiensten voor rekening van kleine ondernemingen en met 10 procentpunten bij studies of consultancydiensten voor rekening van middelgrote ondernemingen.

5. Voor energieaudits die worden uitgevoerd om aan Richtlijn 2012/27/EU te voldoen, wordt alleen steun toegekend indien de energieaudit wordt uitgevoerd naast de op grond van die richtlijn verplichte energieaudit.”.

(37) Artikel 56 sexies wordt als volgt gewijzigd:

(a) in lid 4 wordt punt b), iv), vervangen door:

“iv) in het geval van biobrandstoffen producerende installaties wordt alleen steun toegekend voor installaties die biobrandstoffen produceren die voldoen aan de criteria inzake duurzaamheid en broeikasgasemissiereducties als bedoeld in artikel 29 van Richtlijn (EU) 2018/2001 en de uitvoeringshandelingen of gedelegeerde

handelingen ervan, en die worden geproduceerd uit de in bijlage IX, deel A, van die richtlijn vermelde grondstoffen;”;

(b) in lid 6 wordt punt a), v), vervangen door:

“v) oplaad- of tankinfrastructuur waarmee vervoermiddelen van elektriciteit of hernieuwbare of koolstofarme waterstof worden voorzien;”;

(c) in lid 7 wordt punt a), ii), vervangen door:

“ii) investeringen in hulpbronnenefficiëntie en circulariteit overeenkomstig artikel 47, leden 1 tot en met 6, en artikel 47, lid 10;”;

(d) in lid 8 wordt punt b) vervangen door:

“b) onverminderd punt a), indien de steunmaatregel betrekking heeft op de verbetering van de energie-efficiëntie van i) woongebouwen, ii) gebouwen die bestemd zijn voor het verstrekken van onderwijs of sociale diensten, iii) gebouwen die bestemd zijn voor openbaar bestuur, of justitie, rechtshandhaving of brandweerdiensten en diensten voor civiele bescherming, of iv) in de punten i), ii) of iii) bedoelde gebouwen waarin andere dan de in de punten i), ii), iii) genoemde activiteiten maximaal 50 % van de vloeroppervlakte beslaan, kan ook steun worden toegekend voor maatregelen die tegelijkertijd de energie-efficiëntie van die gebouwen verbeteren en een of meer van de volgende investeringen integreren:

i) de installatie van geïntegreerde on-site installaties voor hernieuwbare energie waarmee elektriciteit, warmte of koude wordt geproduceerd;

ii) de installatie van uitrusting voor de opslag van de energie die in on-site installaties voor hernieuwbare energie wordt geproduceerd;

iii) de aanleg en installatie van oplaadinfrastructuur voor gebruik door de gebruikers van het gebouw, en daarbij behorende infrastructuur, zoals leidingen, indien de parkeervoorzieningen ofwel inpandig zijn of fysiek aan het gebouw grenzen;

iv) de installatie van uitrusting voor digitalisering van het gebouw, met name om de gereedheid voor slimme toepassingen te vergroten, daaronder begrepen passieve binnenhuisbekabeling of gestructureerde bekabeling voor datanetwerken en de randuitrusting van het passieve netwerk op het eigendom waartoe het gebouw behoort, doch met uitsluiting van bedrading of bekabeling voor datanetwerken buiten het eigendom;

v) investeringen in groendaken en uitrusting voor het opvangen van regenwater.

De uiteindelijke begunstigden van de steun kunnen de eigenaar of eigenaren of huurder of huurders van het gebouw zijn, afhankelijk van wie de financiering voor het project ontvangt;”;

(e) in lid 10 wordt punt a), i) en ii), vervangen door:

“i) niet-beursgenoteerde kmo's die nog niet actief zijn geweest op een markt of die minder dan tien jaar na hun registratie actief zijn, tenzij zij de activiteiten van een andere onderneming hebben overgenomen of zijn ontstaan uit een concentratie, in welk geval de periode van tien jaar ook de activiteiten van die onderneming of van de bij de concentratie betrokken ondernemingen omvat. Voor in aanmerking komende ondernemingen die zich niet hoeven te laten registreren, wordt de periode van tien jaar om in aanmerking te komen, geacht aan te vangen op het vroegste van

beide tijdstippen: hetzij het tijdstip waarop de onderneming haar economische activiteiten aanvangt, hetzij het tijdstip waarop de onderneming belastingplichtig wordt voor haar economische activiteiten;

- ii) niet-beursgenoteerde kmo's die een nieuwe economische activiteit opstarten, indien de initiële investering meer dan 50 % bedraagt van de gemiddelde jaaromzet over de vijf voorafgaande jaren. Investerings om de milieuprestaties van de activiteit aanzienlijk meer te verbeteren dan verplichte Unienormen of om een nieuwe milieuvriendelijke activiteit op te starten, worden als nieuwe economische activiteit beschouwd indien hun initiële financieringsbehoeften meer dan [30 %] van de gemiddelde jaaromzet over de voorafgaande vijf jaar bedragen. Het ecologisch duurzame karakter van de investering wordt aangetoond overeenkomstig artikel 3 van Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad, met inbegrip van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen”, of andere vergelijkbare methodieken;”.

- (38) In bijlage II wordt deel II vervangen door de tekst in de bijlage bij deze verordening.

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de [...] dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor de Commissie

De voorzitter

[...]